

آموزش هنر

پایه یازدهم
دوره دوم متوسطه‌ی حرفه‌ای

وزارت آموزش و پرورش
سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

آموزش هنر
(دوره‌ی متوسطه‌ی حرفه‌ای)

برنامه ریزی محتوا و نظارت بر تألیف: معاونت برنامه‌ریزی آموزشی و توانبخشی،
گروه برنامه‌ریزی درسی و آموزشی دوره اول و دوم متوسطه حرفه‌ای
نام کتاب: آموزش هنر پایه یازدهم دوره‌ی دوم متوسطه حرفه‌ای - کد ۱۸۲/۱
مؤلفان: فرزانه کوچک خانی، زهرا معینی، فریده رئیسی ماکیانی، پدرام حکیم زاده
ویراستار: بهروز راستانی

حروف چینی: شیوا پور محمد
مدیریت امور چاپ و تولید: لیدا نیکروش

آماده سازی و نظارت بر چاپ: اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی
تهران - خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)
تلفن: ۰۹۱۱۶۱۳۸۸۸ - دورنگار: ۰۹۲۶۶۸۸۳ - کد پستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وب سایت: WWW.CHAP.SCH.IR

امور فنی: زهرا محمد نظامی
تصحیح: فاطمه پزشکی
امور فنی رایانه‌ای: حمید ثابت کلاچاهی

مدیر هنری و طراح گرافیک: فرشته نجفی
طراح جلد: مهسا قبایی
عکاسی: اعظم لاریجانی
تصویرگران: هدا حدادی، شعله محلوجی، فاطمه رادپور و فرشته نجفی
صفحه آراء: حسین وهابی

ناشر: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران: تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱
(داروپخش) تلفن: ۰۹۱۱-۵۱۶۰، دورنگار: ۰۹۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی: ۱۳۹-۳۷۵۱۵
چاپخانه: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»

بسم الله الرحمن الرحيم

فرايند توليد برنامه درسي مجموعه فعالیت‌های نظاممند و طرح‌ریزی شده‌ای است، که تلاش دارد ابعاد چهارگانه زیر نظام برنامه درسي (طراحی، تدوين، اجرا و ارزشیابی) را در یک فعالیت منسجم، هماهنگ با غایت و اهداف نظام تعلیم و تربیت رسمی سازماندهی نماید.

در تدوين محتواي کتب دانشآموزان با نيازهای ويژه که بخشی از فرايند برنامه‌ریزی درسي است، سعی شده تا ملاحظات ساحت‌های تربیتی حاکم بر فلسفه تعلیم و تربیت که ناظر بر رشد و توانمندی دانشآموزان برای درک و فهم دانش پایه و عمومی، کسب مهارت‌های دانش‌افزایی، به‌کارگیری شیوه تفکر علمی و منطقی، توان تفکر انتقادی، آمادگی جهت بروز خلاقیت و نوآوری و نیز کسب دانش، بیشن و تفکر فناورانه برای بهبود کیفیت زندگی است، مورد توجه قرار گيرد. اين محتوا با فراهم نمودن فرصت‌های مناسب برنامه درسي ضمن تأکید بر انعطاف در عین ثبات و همه‌جانبه‌نگری و توجه به هویت ویژه متربیان با نيازهای خاص، زمینه‌ساز دستیابی دانشآموزان به کسب شایستگی‌های لازم (توانمندی‌ها، مهارت‌ها) می‌باشد.

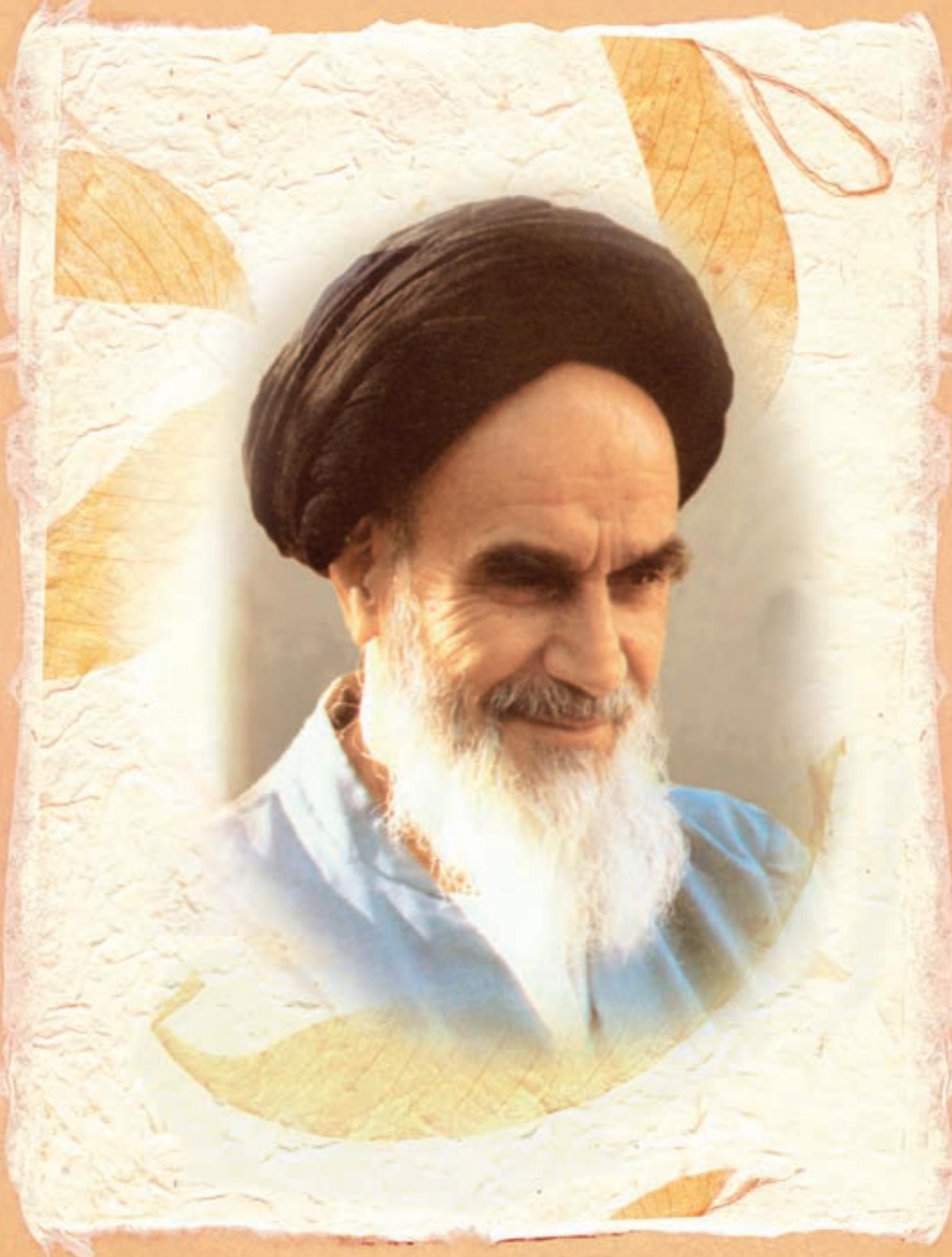
اميد است اين محتوا در تحقق اهداف مؤثر باشد و معلمان عزيز و گرامي با بهره‌گيری از اين كتاب بتوانند فراگيران را در دستیابي به صلاحیت‌های فردی و اجتماعی ياري نمایند.

اين کار بزرگ حاصل همکاري صميمانه کارشناسان سازمان آموزش و پرورش کودکان استثنائي و گروه‌های تأليف كتاب‌های درسي می‌باشد، شايسته است از تلاش و مساعي اين عزيزان و همکاران سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت متبوع که در مراحل چاپ و آماده‌سازی ما را ياري داده‌اند، تقدير و تشکر نمایيم.

در اينجا از همه همکاران و صاحب‌نظران درخواست می‌نمایم، تا نظرات و پيشنهادهای خود را در خصوص اين محتوا به اين سازمان منعکس نمایيد.

دکتر مجید قدمی

معاون وزیر و رئيس سازمان
آموزش و پرورش استثنائي کشور

خدا زیباست و زیبایی را دوست دارد.

سخنی با همکاران گرامی:

هنر پدیده‌ای جهانی است که در همه‌ی ابعاد زندگی وجود داشته است و همه‌ی انسان‌ها در حیات آن شرکت داشته‌اند. هنر هر جامعه‌ای نشانگر تمدن آن جامعه است.

در جهان امروز به ویژه در قرن حاضر، درس هنر در میان عناوین موضوعات درسی دانش آموزان جایگاه ویژه‌ای یافته است.

سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور، که مهم‌ترین هدف آن برنامه ریزی برای تعلیم و تربیت دانش‌آموزان استثنایی است، با توجه به آگاهی از اهمیت و جایگاه درس هنر برای بالا بردن سطح شناخت و تقویت خلاقیت و بروز توانایی‌های «دانش‌آموزان با نیازهای ویژه» بر آن شده است تا کتاب آموزش هنر را که توسط کارشناسان و متخصصان تهیه گردیده، در اختیار آنان قرار دهد.
برای آموزش مناسب کتاب حاضر، توجه شما را به ویژگی‌های ساختاری آن جلب می‌کنیم:

ساختار کتاب

۱- تعداد دروس براساس سرفصل‌های اساسی درس هنر تنظیم شده است. این سرفصل‌ها عبارت‌اند از: نقاشی، طراحی - مبانی، کاردستی (کلاژ، کافذ و تا، کاغذ و برش، حجم سازی)، چاپ، نمایش.

۲- رویکرد اصلی کتاب که توسعه‌ی مهارت‌های حسی - حرکتی است، با انجام تمرین‌های «آموزش گام به گام»، در هر مبحث درسی مورد توجه قرار گرفته است. این موضوع از یک سو به تربیت هنری و بالارفتن ذوق و خلاقیت هنری دانش‌آموزان می‌انجامد و از سوی دیگر زمینه را برای ایجاد توانایی‌های گوناگون حرفه‌ای فراهم می‌کند.

۳- آموزش مفاهیم هنری با توجه به زمینه‌ی روان‌شناسی دانش‌آموزان با نیازهای ویژه تدوین شده و سعی گردیده است عناوین و متن دروس، ساده و در حد توان و دانش آنان باشد و از به‌کارگیری عبارات ثقيل و دور از ذهن خودداری شده است.

۴- معلم می‌تواند با توجه به تفاوت شرایط اجتماعی، فرهنگی و جغرافیایی دانش‌آموزان، تمرین‌های مناسبی را برای آن درس، مشابه با تمرین‌های ارائه شده، طراحی و اجرا کند.

روش‌های تدریس

طراحی آموزشی برای درس هنر باید به گونه‌ای باشد که در کلاس فضایی آرام، آزاد و با نشاط بیافریند تا بستر مناسبی برای بروز استعدادها، خلاقیت‌ها و همچنین ارضای نیازهای دانش‌آموزان

به زیبایشناسی و آفرینش هنری را فراهم آورد.

در فرآیند فعالیت‌های یاددهی- یادگیری می‌توان از همه‌ی روش‌های تدریس که اساس آن‌ها فعالیت و مشارکت دانش‌آموز است، استفاده کرد و علاوه بر مشارکت دانش‌آموز در فرآیند تجربه‌های یادگیری، زمینه‌ی بروز خلاقیت او را نیز فراهم نمود. تلفیق رشته‌های هنری نیز در هرجا که میسر است، باید انجام شود.

نکات قابل توجه در فرآیند یاددهی - یادگیری

- بیش‌تر وسایلی که در متن درس‌ها پیش‌بینی شده، در دسترس (و یا دور ریختنی) است و به راحتی تهیه می‌شود.

- بهتر است در پایان هر جلسه، فهرست وسایل مورد نیاز جلسه‌ی بعد را به اطلاع دانش‌آموزان برسانید.

- برای ایجاد اعتماد به نفس، دانش‌آموزان را عادت دهید به طور مستقل کارکنند. البته در مواردی که لازم می‌دانید، برای گسترش روحیه‌ی همکاری، انجام برخی فعالیت‌ها به صورت گروهی توصیه می‌شود.

- در ابتدای شروع هر فعالیت، اقدامات لازم جهت مشاهده‌ی محیط اطراف یا نمونه کارهای عملی را فراهم کنید.

- دانش‌آموزان را تشویق کنید بعضی از فعالیت‌ها را به صورت گروهی در کلاس اجرا کنند.

- لازم است بر فعالیت‌های دانش‌آموزان دقت و نظارت کامل داشته باشید و آن‌ها را راهنمایی کنید تا از وسایل و ابزار خود به خوبی نگهداری کنند.

- در انتهای هر چند درس می‌توانید نمایشگاهی از آثار دانش‌آموزان تشکیل دهید.

- دانش‌آموزان را تشویق کنید که تا در حد خود از قدرت تخیل و تفکرشنan استفاده کنند و در هنگام کار، به آن‌ها آزادی عمل بدهید تا مطابق با سلیقه و نظر خود فعالیت کنند. هم‌چنین از تحمیل نظرات خود پرهیز کنید تا آنان از ساخت نمونه‌های کلیشه‌ای بپرهیزنند.

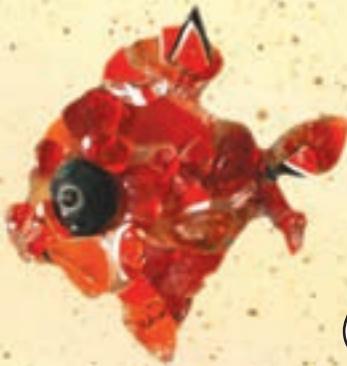
- دانش‌آموزان علاقه‌مند به انجام فعالیتی ویژه می‌توانند با نظارت والدین خود، آن را با طرح جدیدی در ساعات اوقات فراغت تکرار کنند.

ارزش‌یابی

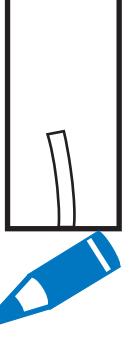
کتاب حاضر شامل بیست و شش درس می‌باشد و همکاران گرامی می‌توانند بر اساس علایق و توانمندی دانش‌آموزان، بیست عنوان درس را آموزش داده و در ارزش‌یابی مورد لحاظ قرار دهند. طی فرایند ارزش‌یابی، فعالیت‌های فردی و گروهی دانش‌آموز و نتیجه‌ی این فعالیت‌ها که محصول هنری اوست، با مشارکت آموزگار، خود دانش‌آموز و هم کلاس‌های او مورد سنجش و قضاوت قرار می‌گیرد.

فهرست

۱	طراحی، مبانی (۱)/ ترکیب بندی سطح های ساده(مربع - مثلث - دایره)
۲	کاردستی (۱)/ ساخت پاکت با قفل گل شبدر.....
۳	چاپ (۱)/ چاپ برگ با مسوک
۴	طراحی، مبانی (۲)/ ترکیب دو سطح (مربع - دایره).....
۵	نمایش (۱)/ اجرای بدون کلام (۱).....
۶	کاردستی (۲)/ ساخت تابلوی موزائیک.....
۷	طراحی، مبانی (۳)/ ترکیب دو سطح (مربع - مثلث)
۸	چاپ (۲)/ چاپ با اسکاچ ظرفشویی
۹	کاردستی (۳)/ ساخت تابلوی چهارفصل با روش موزائیک (الف)
۱۰	نمایش (۲)/ اجرای بدون کلام (۲).....
۱۱	طراحی، مبانی (۴)/ ترکیب دو سطح (مثلث - دایره).....
۱۲	کاردستی (۴)/ ساخت تابلوی چهارفصل با روش موزائیک (ب)
۱۳	چاپ (۳)/ چاپ روی پارچه (الف) - ابر و باد.....

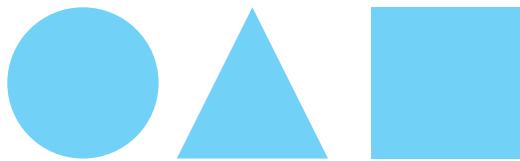

۱۴	طراحی، مبانی (۵) / ترکیب سه سطح (مربع - مثلث - دایره) ۵۰	
۱۵	کاردستی (۵) / تزئین گلدان با خمیر چسب چوب - (الف) ۵۴	
۱۶	چاپ (۴) / چاپ روی پارچه (ب) - رومیزی آشپزخانه ۵۶	
۱۷	نقاشی (۱) / نقاشی با سه سطح (مربع - مثلث - دایره) ۶۰	
۱۸	چاپ (۵) / روش خراش دادن (الف) - ساخت تابلو ۶۲	
۱۹	نمایش (۳) / اجرای بدون کلام (۳) ۶۴	
۲۰	نقاشی (۲) / آشنایی با نقوش سنتی ایرانی - اسلامی ۶۶	
۲۱	کاردستی (۶) / تزئین گلدان با خمیر چسب چوب - (ب) ۶۸	
۲۲	نمایش (۴) / اجرای بدون کلام (۴) ۷۰	
۲۳	کاردستی (۷) / ساخت جامدادی ۷۲	
۲۴	چاپ (۶) / روش خراش دادن (ب) - ساخت تابلو ۷۴	
۲۵	کاردستی (۸) / حجم‌سازی با روش فتیله‌ای - ساخت گلدان ۷۶	
۲۶	نقاشی (۳) / نقاشی با تکنیک آزاد ۸۰	

آشنایی با سطح های ساده

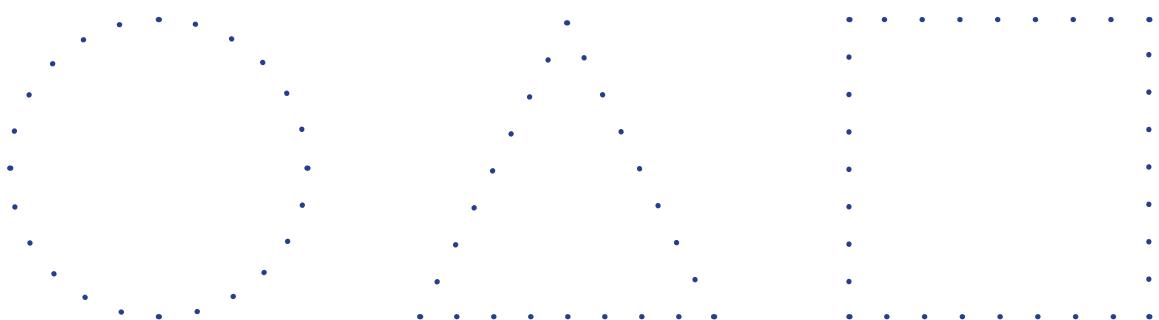
(مربع - مثلث - دایره)

وسایل و مواد مورد نیاز:

- مقواه سیاه
- خط کش
- چسب مایع
- قیچی
- مداد نرم
- پاک کن
- کاغذ سفید A_4

نقشه های زیر را با مداد نرم به هم وصل کنید.

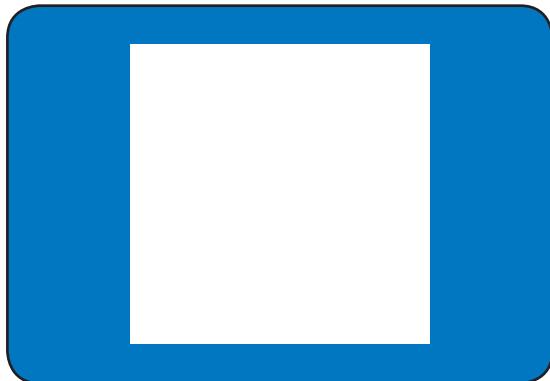

به شکل های بالا «سطح» می گوییم.

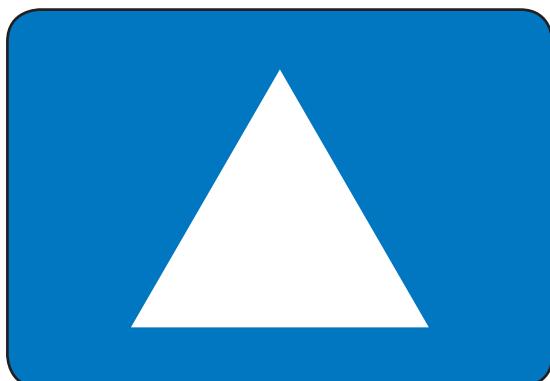
«از ترکیب یا تغییر شکل های مربع، مثلث و دایره، شکل های هندسی دیگری ایجاد می شود»

گام به گام انجام دهید :

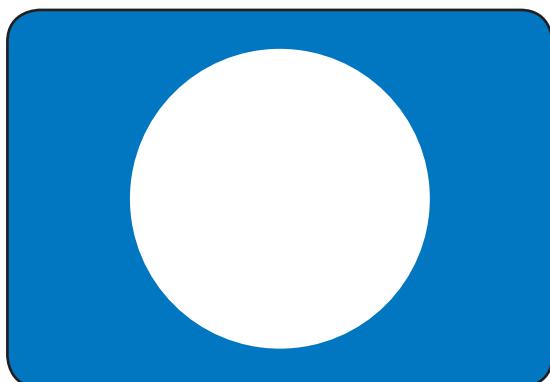
۱- سه برگ کاغذ A₄ بردارید و در هر یک از آن ها قادری با ابعاد 15×15 سانتی متر رسم کنید.

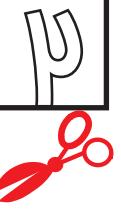
۲- در کاغذ اول، یک مربع مقوایی، متناسب با اندازهی کادر، ببرید و بچسبانید.

۳- در کاغذ دوم، یک مثلث مقوایی، متناسب با اندازهی کادر، ببرید و بچسبانید.

۴- در کاغذ سوم، یک دایره‌ی مقوایی، متناسب با اندازهی کادر، ببرید و بچسبانید.

ساخت پاکت با قفل گل شبدر

وسایل و مواد مورد نیاز :

- کاغذ رنگی
- کاغذ کاربن
- مداد
- قیچی
- طرح مورد نظر

گام به گام انجام دهید :

- ۱- طرح مورد نظر را با کاغذ کاربن بر روی کاغذ رنگی خود منتقل کنید.

- ۲- با قیچی، خطوط طرح را به دقّت به طرف داخل تا بزنید.

۵- سپس شماره‌ی ۳ زیر شماره‌ی ۲
قرارمی‌گیرد

۶- دقّت کنید، ترتیب داخل هم قراردادن گل
برگ‌ها از روی شماره، چنین است:
ابتدا شماره‌های ۱ و ۲ داخل هم قرار
می‌گیرند.

۷- با داخل هم قراردادن لبه‌های پاکت
به دست آمده، گل شبدر زیبایی به وجود
می‌آید که قفل پاکت شما هم هست.

۸- و شماره‌ی ۴ زیر شماره‌ی ۳.

چاپ برگ با مسوک (رنگ افشانی)

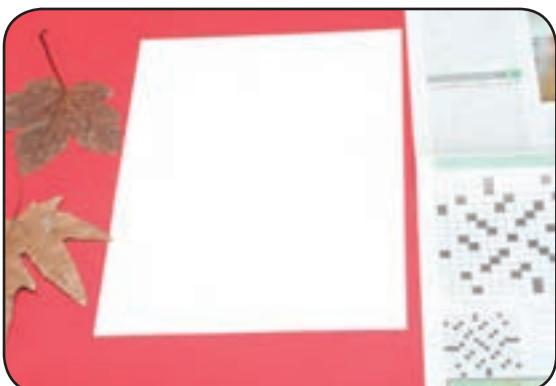

وسایل و مواد مورد نیاز :

- مقوا در اندازه دلخواه (حداقل سایز A_4)
- رنگ‌های گواش (۳ رنگ)
- برگ‌های طبیعی در شکل و اندازه‌ی متفاوت
- مسوک
- روزنامه

گام به گام انجام دهید :

۱- سطح میز را با روزنامه پوشانید.

۲- مقوا خود را روی میز قرار دهید.

۳- برگ‌ها را با ترکیبی که دوست دارید،
بر روی مقوا بچینید.

۴- سه یا چهار رنگ گواش را به دلخواه بردارید و هریک را جداگانه با کمی آب رقیق کنید.

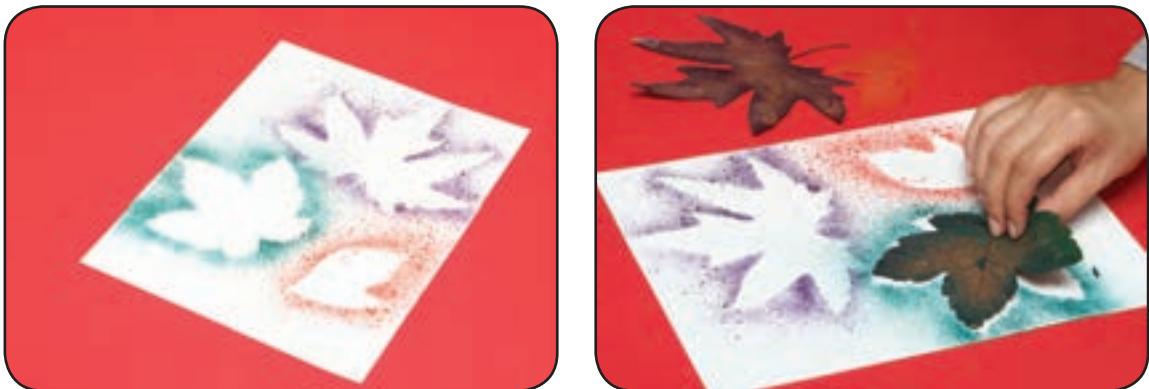
۵- مسوак را به اوّلین رنگ انتخابی خود آغشته کنید و آن را با فاصله‌ی ۱۵ تا ۲۰ سانتی متر، نگه دارید. سپس با یک تکه مقوای ضخیم و یا خطکش روی مسوак بکشید (از کاغذ به طرف خودتان)؛ به این ترتیب ذرات رنگ به صورت ریز و درشت بر سطح مقواً پاشیده می‌شود.

۶- پس از اوّلین رنگ افشاری، رنگ بعدی خود را انتخاب کنید.

۷- مسواك را با آب بشویید تا تمیز شود. سپس با دومین رنگ انتخابی خود بخش دیگر از تابلو را رنگ افشاری کنید.

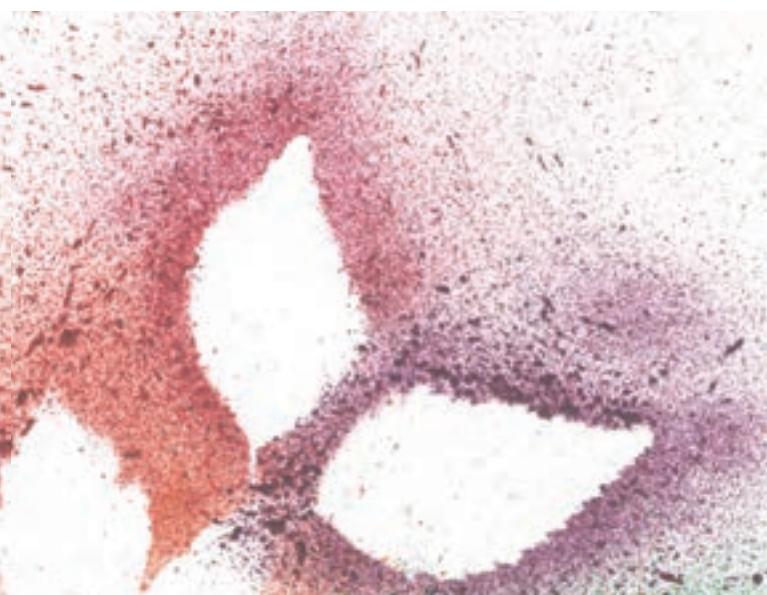
۸- باقی مانده‌ی فضای مقواً را نیز با رنگ سوم رنگ افشاری کنید.

۹- بسیار با دقّت و آهسته، برگ‌ها را از روی مقوّا بردارید.

۱۰- خواهید دید که شکل برگ‌ها به زیبایی بر روی مقوّا نقش بسته است.

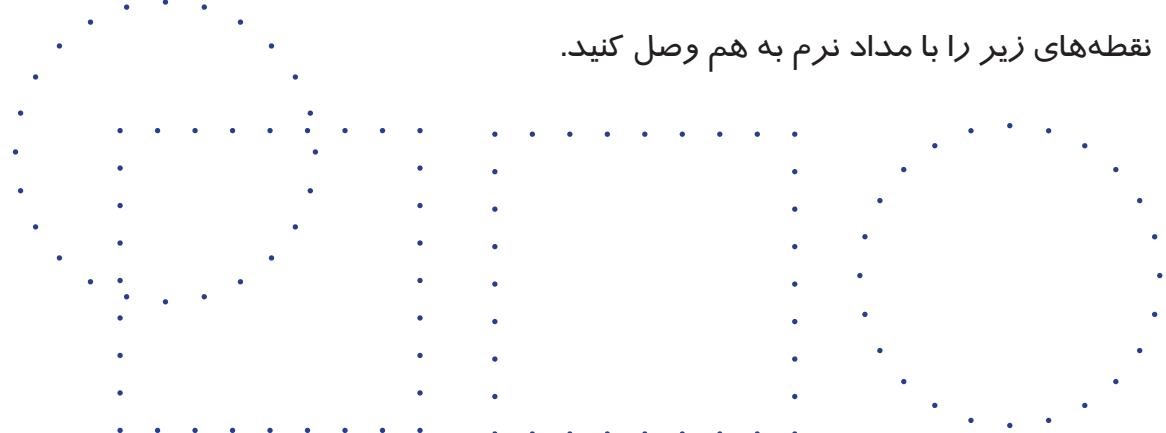
ترکیب دوسرخ (مربع - دایره)

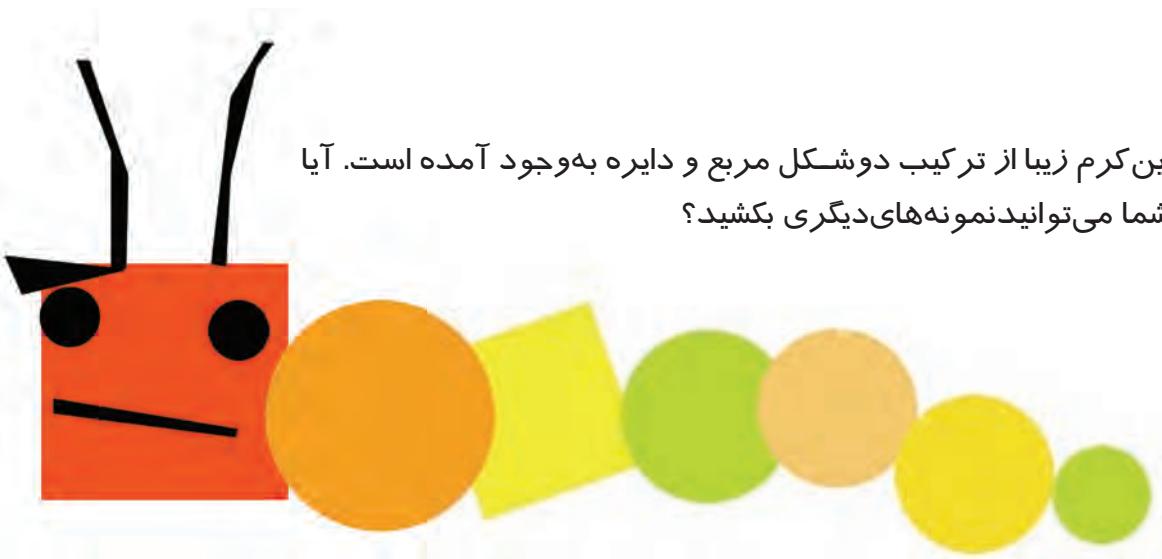
وسایل و مواد مورد نیاز:

- مدادهای رنگی یا رنگ‌های گواش
- قلم موی نرم
- خط‌کش
- مداد نرم
- کاغذ سفید A4
- پاک کن

نقطه‌های زیر را با مداد نرم به هم وصل کنید.

این کرم زیبا از ترکیب دو شکل مربع و دایره به وجود آمده است. آیا
شما می‌توانید نمونه‌های دیگری بکشید؟

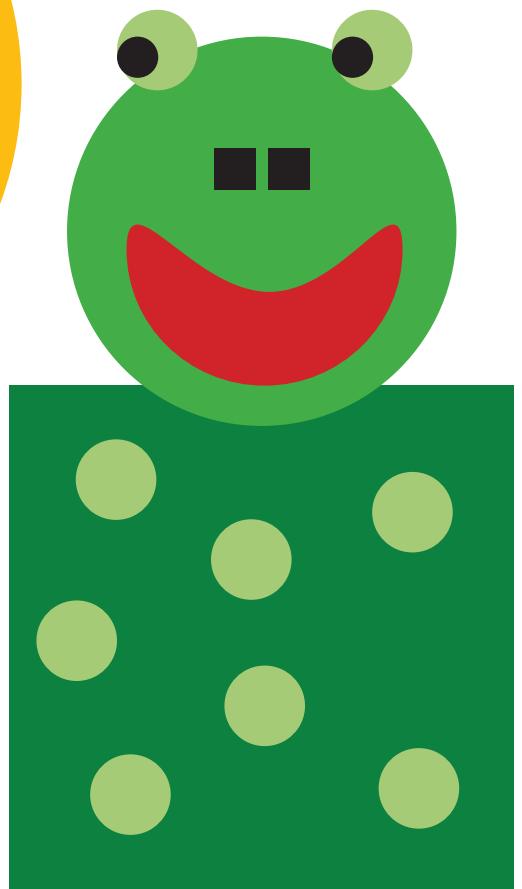
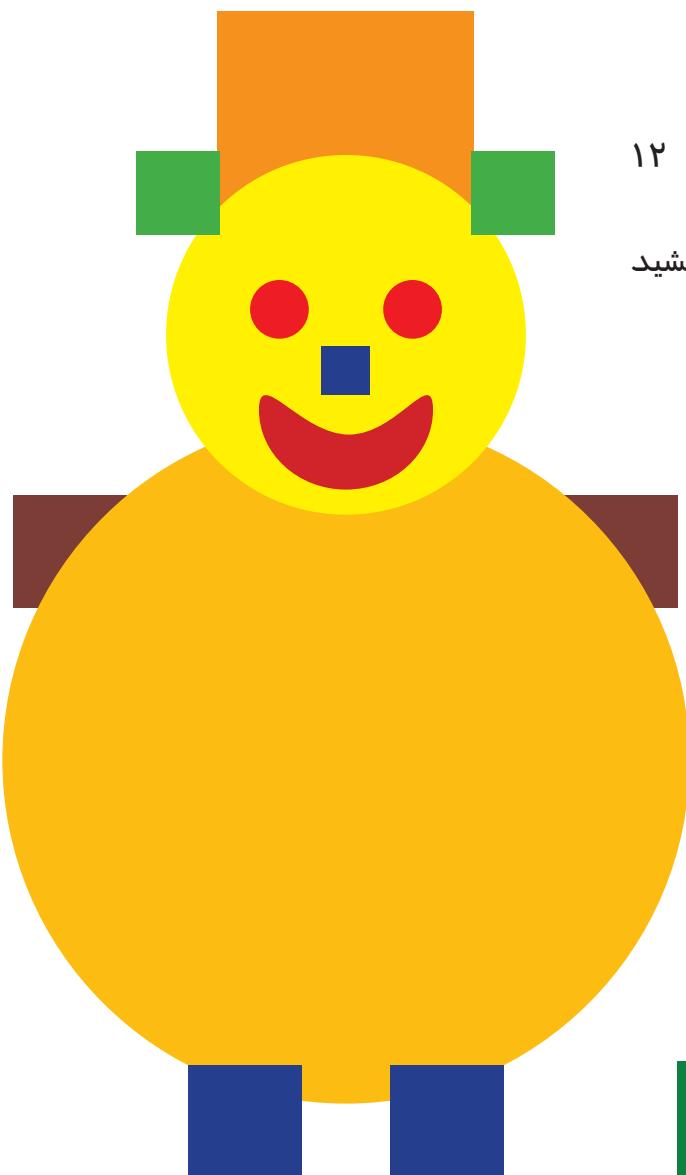

گام به گام انجام دهید:

۱- حالا دو کاغذ A₄ بردارید.

۲- در آن ها قادری با ابعاد 12×17 سانتی متر رسم کنید.

۳- با مربع و دایره، شکل های ساده بکشید و رنگ کنید.

به نمونه‌های زیر توجه کنید.

اجرای بدون کلام (۱)

قصه‌ی کوتاه نمایشی زیر را بخوانید. سپس آن را بدون کلام اجرا کنید.

با بازکردن چشم‌هایتان از خواب بیدار می‌شوید
به بدن خود کش و قوس می‌دهید
از رختخواب بلند می‌شوید
با چند حرکت، نرم‌ش کوتاهی انجام می‌دهید

گام به گام انجام دهید :

- ۱- به دو گروه تقسیم شوید.
- ۲- هردو نفر رو به روی هم بایستید.
- ۳- نفر اول حرکات را انجام دهد و نفر دوم با فاصله‌ی زمانی کوتاه، مثل یک آینه، حرکات او را تکرار کند.
- ۴- این حرکت و حرکت‌های بعدی را چندین بار تمرین کنید.
- ۵- نفر اول و دوم حرکات را هم زمان انجام دهند.
- ۶- نفر اول حرکات را با سرعت خیلی تند انجام دهد و نفر دوم حرکات او را بسیار کند تکرار کند.
- ۷- نفر اول حرکات را با سرعت کند انجام دهد و نفر دوم حرکات او را با سرعت تند تکرار کند.

به حرکات تکراری بالا «آینه بازی» هم می‌گویند.

ساخت تابلوی موزائیک

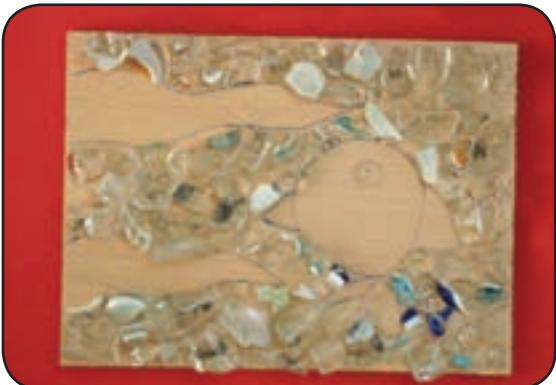
وسایل و مواد مورد نیاز :

- شیشه‌های شکسته و خردشده در رنگ‌های متفاوت*
- فیبر یا تخته‌ی ۳ لایی در اندازه‌ی A یا بزرگتر
- چسب مایع
- مداد سیاه
- کاغذ کاربن
- طرح ماهی و جلبک

گام به گام انجام دهید :

- ۱- طرح مورد نظر را با کاغذ کاربن به روی فیبر منتقل کنید.

- ۲- با شیشه خرده‌های آبی و بی‌رنگ، زمینه‌ی تابلوی خود را پوشانید. به این ترتیب که هر قطعه شیشه را به چسب آغشته کنید و از یک گوشه‌ی تابلو شروع به چسباندن کنید و این کار را تا زمانی که تمام فضای زمینه پوشیده شود، ادامه دهید.

* برای تهیّه خرده شیشه‌های رنگی می‌توانید از ظروفی مانند بشقاب، لیوان، گلدان و... استفاده کنید که در منزل لب پر و یا ناقص شده‌اند با حضور مریقی، ظرف را لای یک پارچه‌ی ضخیم بگذارید و با چکش، آن را به قطعات کوچک و ریز تبدیل کنید. توصیه می‌شود از شیشه‌هایی که پس از شکستن حالت کربستالی پیدا می‌کند و نوک تیز نمی‌شود استفاده گردد.

۳- از شیشه خرده‌های سبز روشن و یا تیره استفاده کنید و تمام قسمت‌های مربوط به جلبک‌ها را پوشانید.

۴- برای چشم ماهی می‌توانید از شیشه خرده‌های تیره رنگ و یا حتی مُهره‌های سیاه رنگ استفاده کنید.

۵- از شیشه خرده‌های قرمز، نارنجی و یا زرد نیز برای پوشاندن سطح بدن ماهی‌ها استفاده کنید.

۶- پس از اتمام کار، به قدر کافی فرصت دهید تا تابلوی شما خشک شود.

۷- در پایان، اگر برخی از قطعات شیشه به خوبی نچسبیده می‌توانید مجدداً چسب بزنید و آن را محکم کنید.

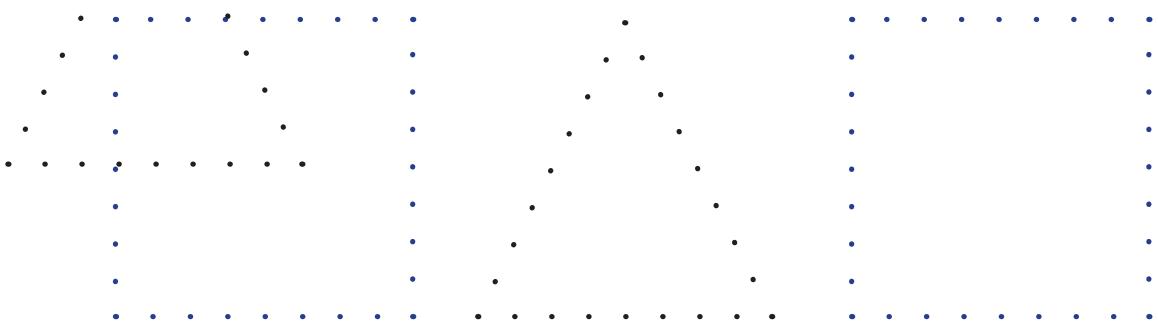
ترکیب دو سطح (مربع - مثلث)

وسایل و مواد مورد نیاز:

- مدادهای رنگی یا رنگ‌های گواش
- قلم موی نرم
- خط‌کش
- مدادنرم
- کاغذ سفید_۲
- پاک‌کن

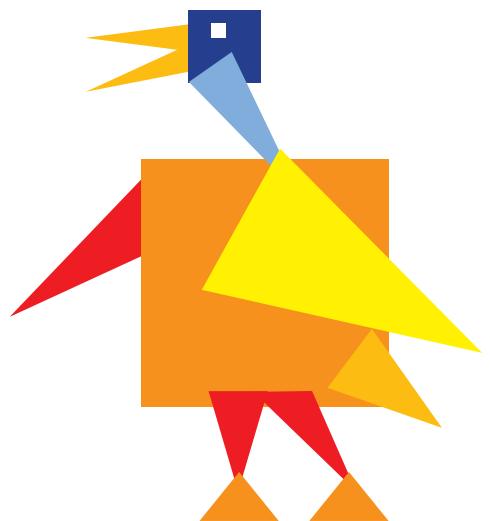
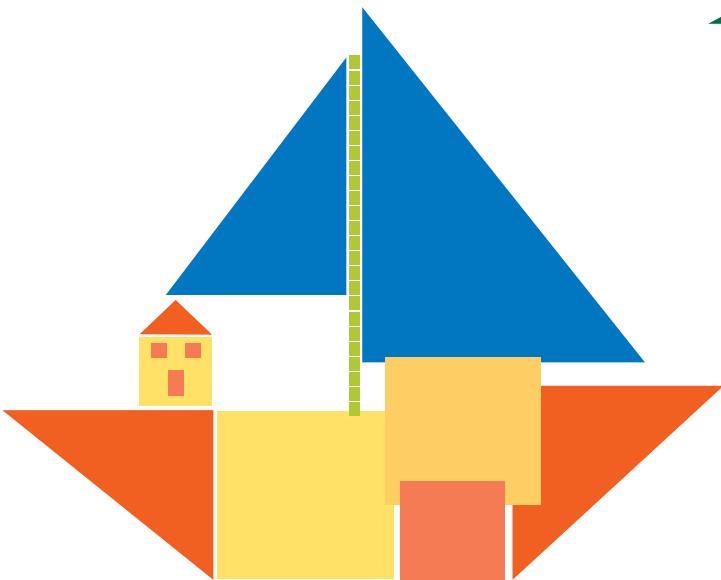
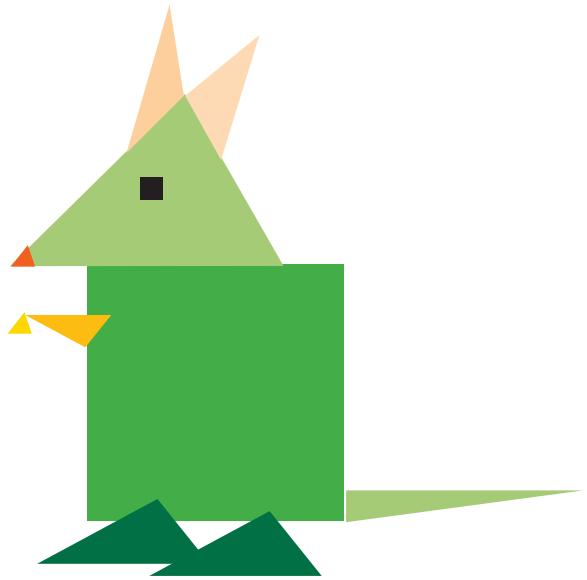
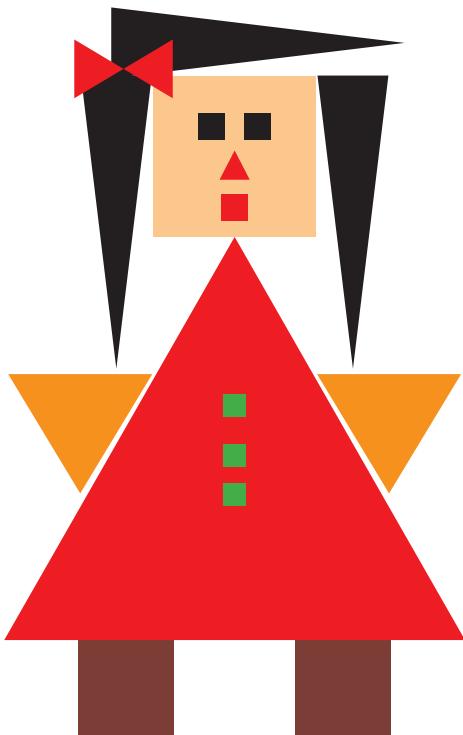
نقشه‌های زیر را با مداد نرم به هم وصل کنید.

- این خانه از ترکیب دو سطح مربع و مثلث ساخته شده است. آیا شما می‌توانید نمونه‌های دیگری بکشید؟

گام به گام انجام دهید:

- ۱- حالا دو کاغذ A_4 بردارید.
- ۲- در آن ها قادری با ابعاد 17×12 سانتی متر رسم کنید.
- ۳- با مربع و مثلث، شکل های ساده بکشید و رنگ کنید.

به نمونه‌های زیر توجه کنید.

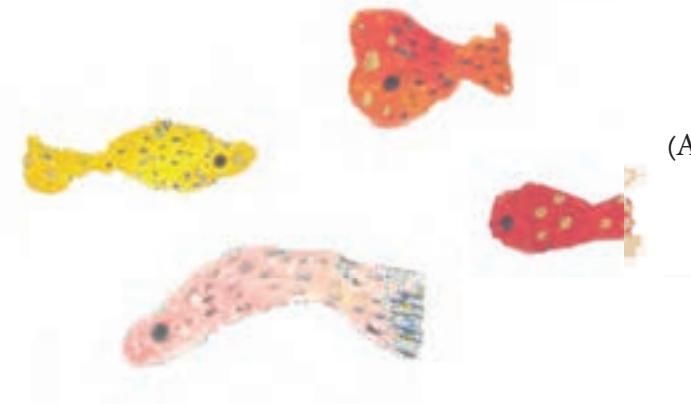

VIDA BUILDING

چاپ با اسکاچ ظرفشویی

وسایل و مواد مورد نیاز :

- مقوا در اندازه دلخواه (حداقل به اندازه A_4)
- رنگ های گواش
- رنگ های گواش طلایی و نقره ای
- قلم موی آب رنگ
- پالت تخم مرغی
- مسوак
- اسکاچ ظرفشویی
- قیچی
- چسب
- چند قطعه یونولیت

گام به گام انجام دهید :

- ۱ - سطح میز را با روزنامه بپوشانید.
- ۲ - مقواهای خود را روی میز قرار دهید.

- ۴- با مداد روی لبه‌ی پک روزنامه، مطابق تصویر، شکل موج بکشید و سپس آن را با قیچی ببرید.
- ۵- $\frac{1}{3}$ باقی مانده پایین را با روشی که توضیح می‌دهیم، رنگ افشاری کنید.

روش رنگ افشاری

مسواک را به رنگ آبی پُر رنگ آغشته کنید و آن را با فاصله‌ی ۱۵ سانتی‌متر، بالای کاغذنگه دارید. سپس با وسیله‌ای مانند خط‌کش بر روی آن بکشید (از سمت کاغذ به طرف خودمان)؛ به‌این ترتیب ذرات رنگ به صورت نقاطی ریز و درشت بر روی کاغذ پاشیده‌می‌شود.

- ۶- حالا روزنامه را بالاتر ببرید و تنها $\frac{1}{3}$ بالایی را بپوشانید. قسمت بعدی مقوا را نیز با رنگ‌آبی روشن رنگ افشاری کنید.

۸- اسکاچ ظرف‌شوی را در چند اندازه به شکل ماهی برش دهید و بر روی یونولیت بچسبانید.

۷- آخرین قسمت مقوّا را نیز می‌توانید با رنگ زرد‌گواش، رنگ افسانی کنید.

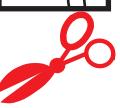
۱۰- برای زیباتر شدن کار خود، می‌توانید حاشیه‌ی آن و فاصله‌ی میان قسمت‌های رنگ افسانی شده را با قلم مو و گواش طلاوی، خط بکشید.

۹- برش‌های اسکاچ را به رنگ‌های تند و متضاد، چون قرمز و نارنجی، آغشته کنید و بر روی زمینه‌ی تابلوی خود چاپ بزنید.

تهیه کاغذهای رنگی چهار فصل

وسایل و مواد مورد نیاز :

- رنگ‌های گواش
- ۸ برگ مقواهی گلاسه به اندازه A_4
- روزنامه

گام به گام انجام دهید :

۱- ابتدا به کمک مربی خود رنگ‌های مخصوص هر فصل را نام ببرید.

رنگ‌های بهار

رنگ‌های تابستان

رنگ‌های پاییز

رنگ‌های زمستان

شما می‌توانید با رنگ‌های هر فصل یک تابلوی زیبا بسازید.

۳- رنگ‌های قالب فصل بهار را از جعبه‌ی گواش خود انتخاب کنید.
۴- روی میز را با روزنامه پوشانید و یکی از مقوّاهای رسم را روی آن قراردهید.

۵- دقت کنید رنگ‌های ریخته شده حدود ۳ سانتی متر از کناره‌های کاغذ فاصله داشته باشد.
۶- با قاشق چایخوری، یکی‌یکی، از رنگ‌های گواش بردارید و با فاصله، روی مقوّا ببریزید.

۶- بلافضله یک برگ مقوای رسم دیگر را روی رنگ‌ها قراردهید و با دست ، دو مقوای زیر رو را کمی حرکت دهید؛ به طوری که رنگ‌های بین آن‌ها در هم برود و شکل بگیرد.

۷- دو برگ مقوای را به سرعت از هم جدا کنید و در محلی مناسب قراردهید تا خشک شوند.
تذکر: توجه کنید که مراحل ۴ تا ۷ را باید با سرعت انجام دهید؛ در غیر این صورت ، دو مقوای زیر رو به هم می‌چسبند و جدا کردن آن‌ها از هم مشکل می‌شود.

اجرای بدون کلام (۲)

گام به گام انجام دهید :

- ۱- گروه های ۳ تا ۵ نفره تشکیل دهید.
- ۲- از هر گروه یک نفر، بخشی از اتفاقات عادی زندگی را به مدت کوتاه نمایش دهد.

مثال : بیرون آمدن از خانه و پیاده رفتن تا مدرسه.

- ۳- یکی دیگر از اعضای هر گروه، باید اجرای نفر اول را کاملاً تکرار کند.
- ۴- بقیه افراد گروه باید تفاوت های بازی این دو نفر را پیدا کنند.
- ۵- اجرای بالا باید آن قدر تکرار شود تا تفاوت های بازی آن دو نفر به حداقل برسد.
- ۶- مراحل ۳ تا ۵ را بقیه افراد هر گروه به صورت دو تایی تکرار کنند.

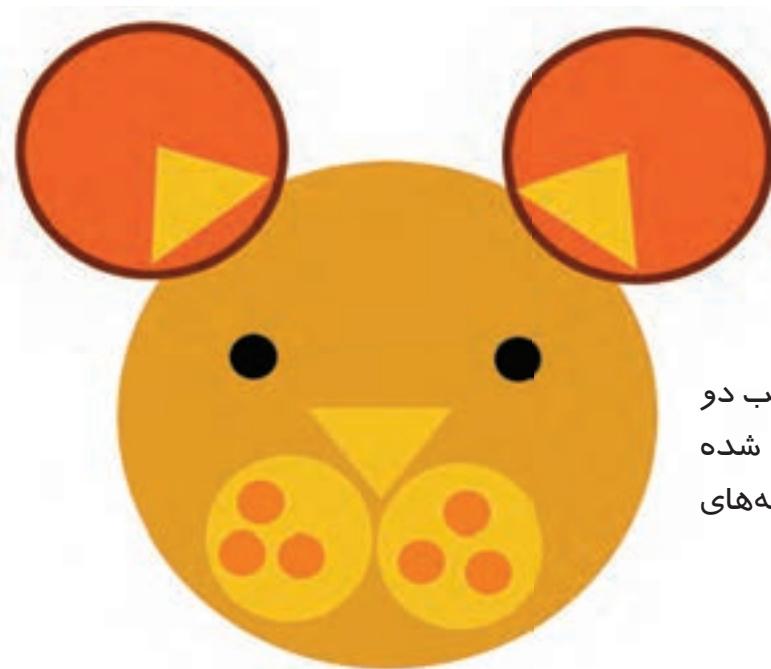

ترکیب دو سطح (مثلث و دایره)

وسایل و مواد مورد نیاز:

- مدادهای رنگی یا رنگ‌های گواش
- قلم موی نرم
- خط‌کش
- پاک‌کن
- مدادنرم
- کاغذ سفید

نقشه‌های زیر را با مداد نرم به هم وصل کنید.

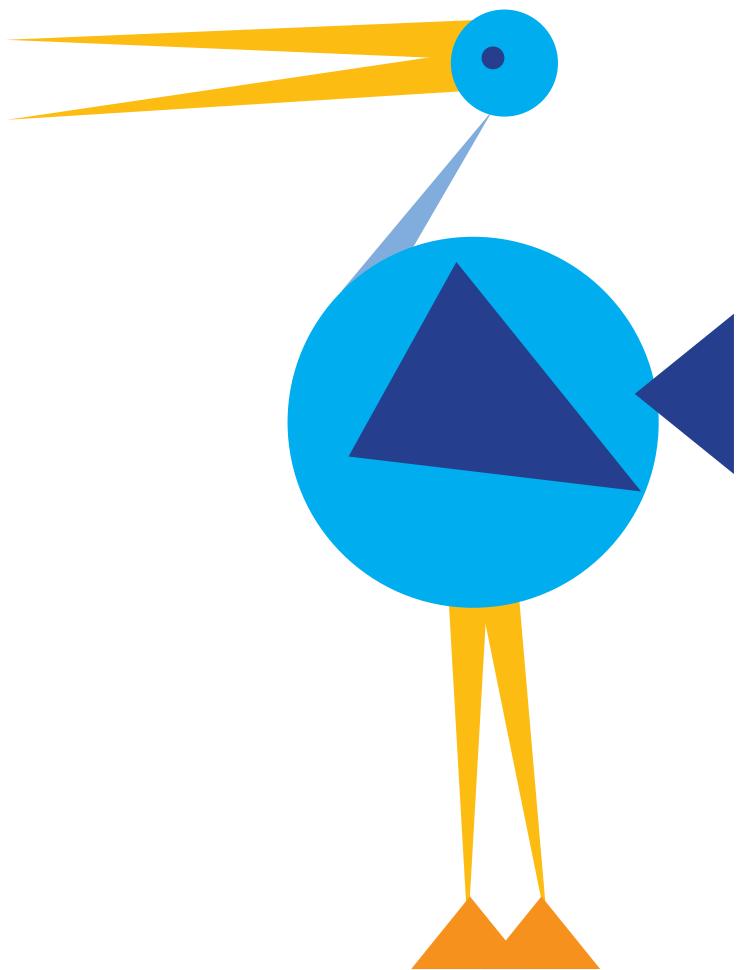
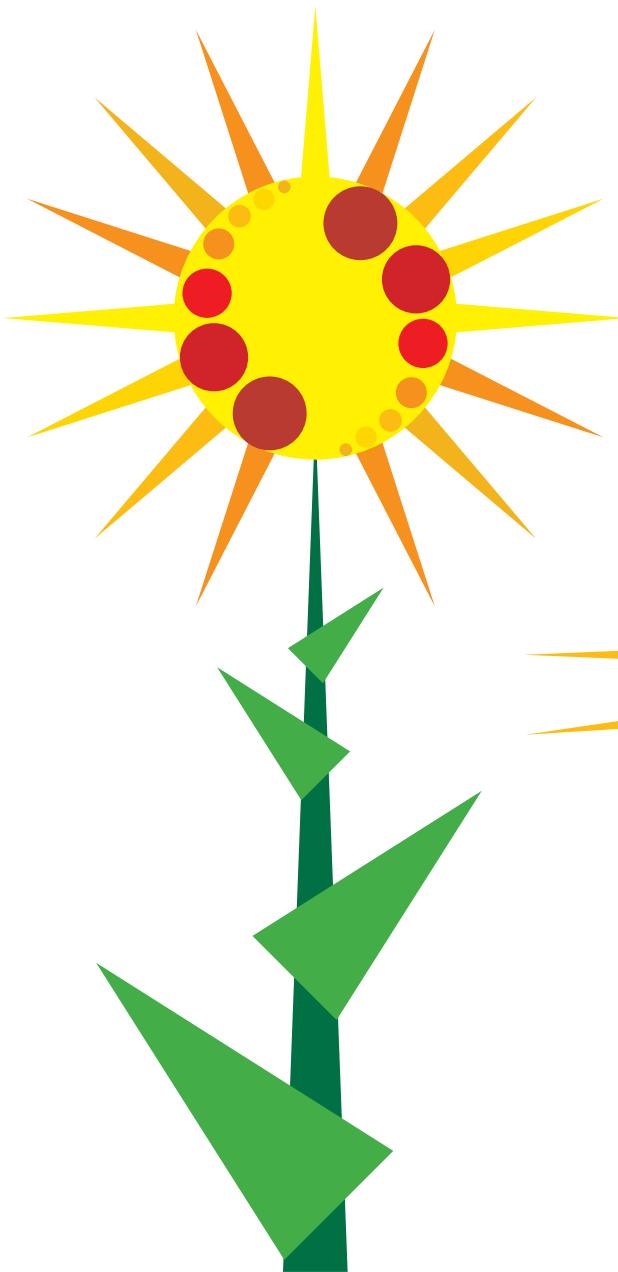
- صورت این خرس از ترکیب دو سطح مثلث و دایره ساخته شده است. آیا شما می‌توانید نمونه‌های دیگری بکشید؟

گام به گام انجام دهید:

۱- حالا دو کاغذ A_4 بردارید.

۲- در آن ها قادری به ابعاد 17×12 سانتی متر رسم کنید.

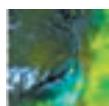
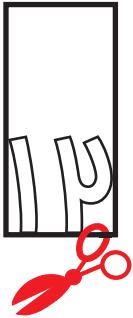
۳- با مثلث و دایره، درون کادرها شکل های ساده بکشید و رنگ کنید.

به نمونه‌های زیر توجه کنید.

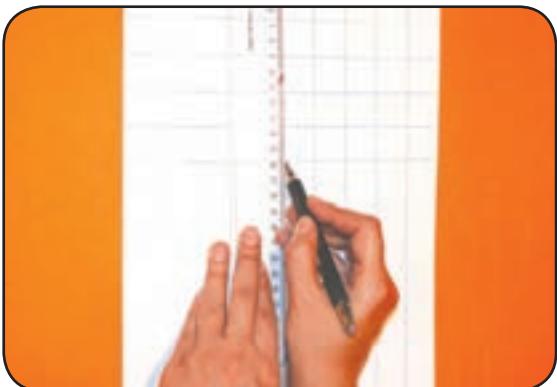
مشبّک کردن کاغذها، برش و چسباندن

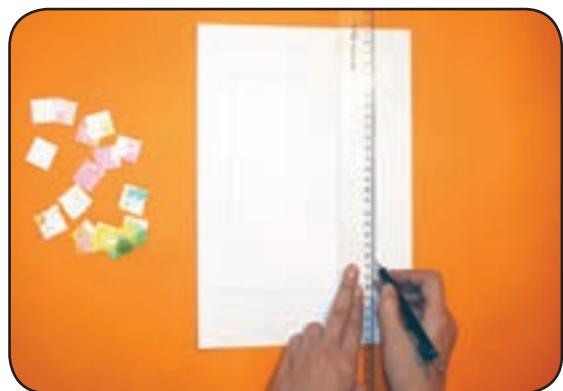
وسایل و مواد مورد نیاز :

- مقوّای ساده (فابریانو یا اشتباخ) به رنگ سفید
- خطکش
- مداد
- قیچی
- چسب
- مقوّاهای آماده شده در درس نهم

گام به گام انجام دهید :

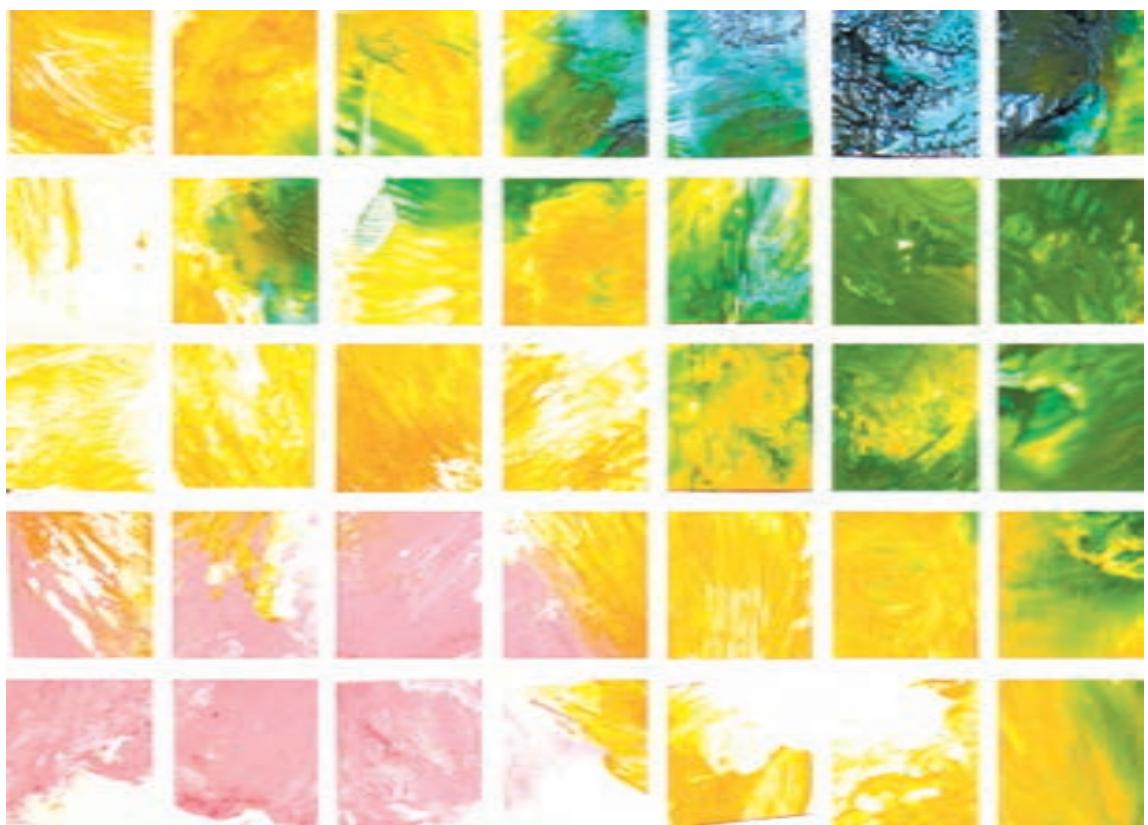
- ۱- به کمک مربی خود، پشت مقوّای رنگ شده را با خطکش و مداد، با قیچی ببرید. حالا تعداد زیادی مربع های شطرنجی کنید (مربع های 2×2 سانتی متر). بریده شده دارید.
- ۲- همهی خطوط کشیده شده را به دقت،

۴- مربع های رنگی خود را به ترتیب، از بالای کادر شروع به چسباندن کنید. بین مربعها به اندازه هی ضخامت یک خلال دندان فاصله بگذارید. (مطابق تصویر این کار را ردیف به ردیف تا آخر ادامه دهید).

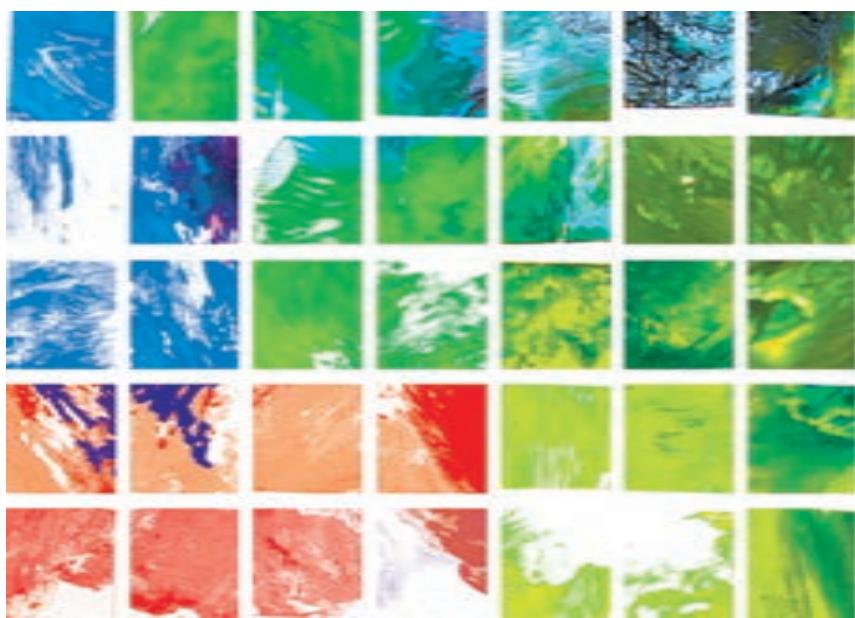
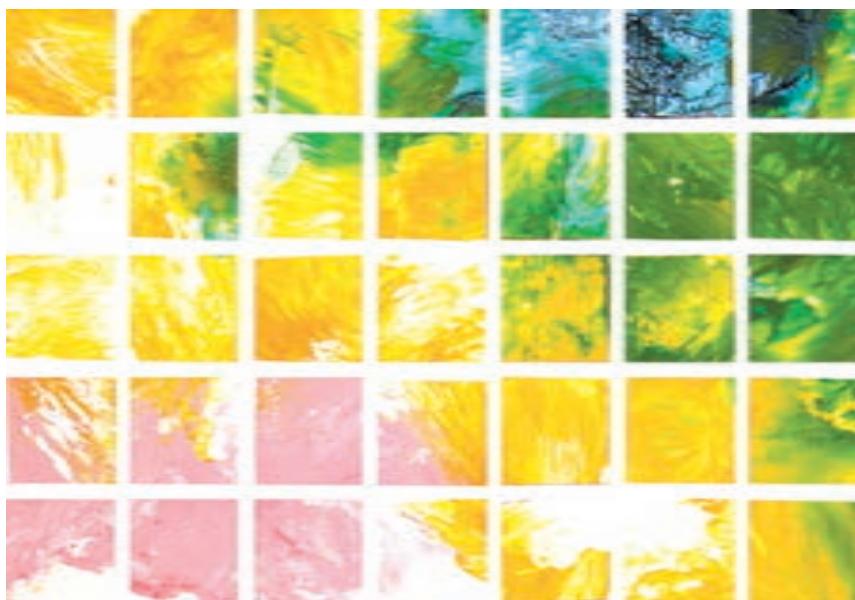
۳- مقوای خود را روی میز قرار دهید و با خط کش، داخل آن یک کادر 20×15 سانتی متری بکشید.

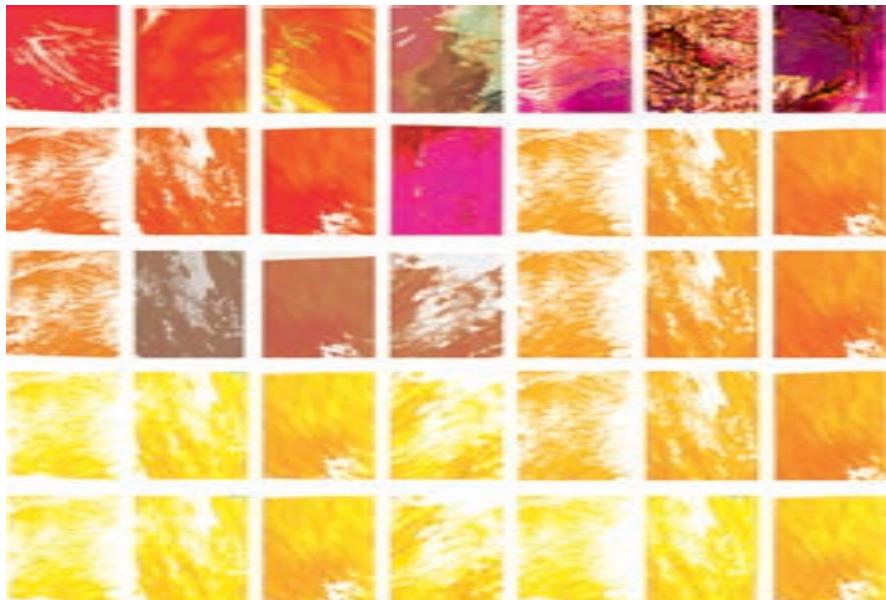
حالا تصویری دارید که مانند فصل بهار است. با این روش می توانید تابلوهای سه فصل دیگر را نیز درست کنید.

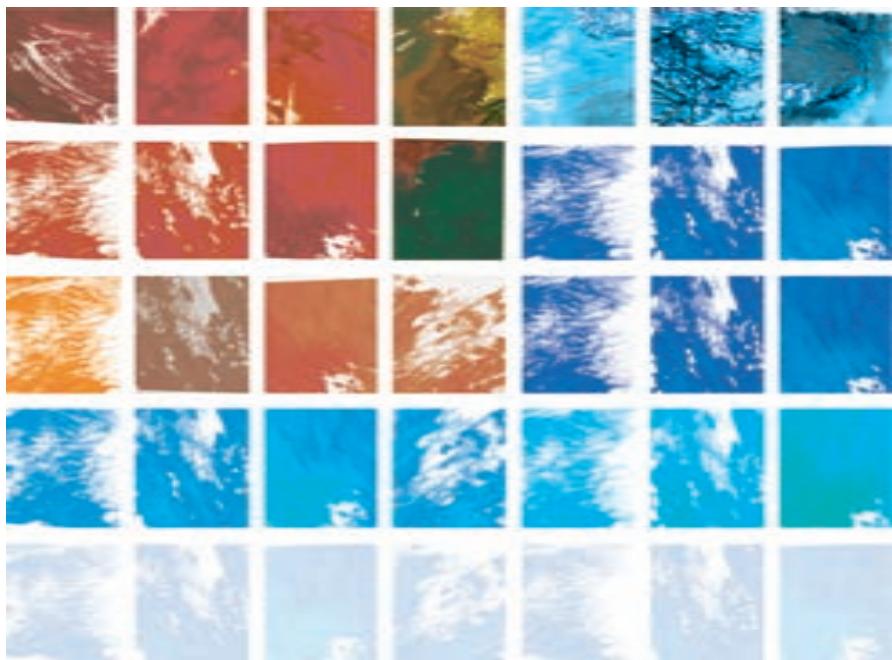
رنگ‌های پیشنهادی برای تهیّهٔ تابلوی موzaïek فصل‌ها

بهار ← سبز روشن – کمی زرد – کمی سبز تیره – سفید – کمی صورتی
تابستان ← سبز تیره – کمی سبز روشن – کمی آبی – قرمز
پائیز ← زرد – نارنجی – قهوه‌ای – کمی قرمز
زمستان ← آبی – سفید – قهوه‌ای

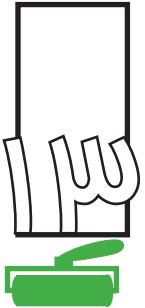

پائیز ←

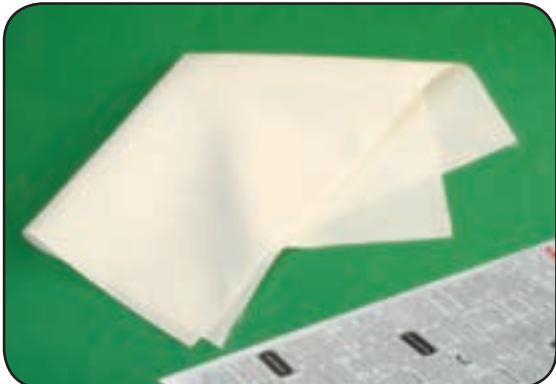
زمستان ←

چاپ روی پارچه ابروباد

وسایل و مواد مورد نیاز :

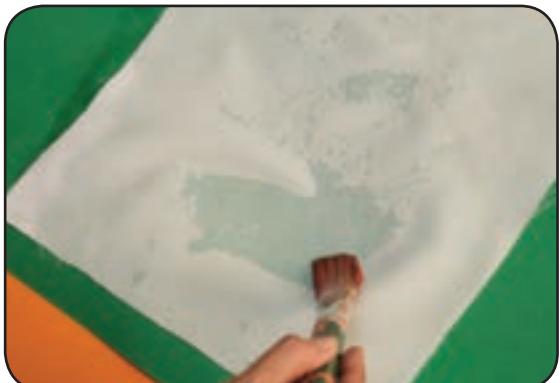
- رنگ‌های اکرولیک
- پارچه ساده^{*} 40×40 (بهتر است پارچه کاملاً از جنس نخ باشد)
- پالت تخم مرغی
- قلم موی آبرنگ (بزرگ و سرتخت)
- نمک درشت
- روزنامه

گام به گام انجام دهید :

۱- روی میز را با روزنامه پوشانید.
پارچه‌ی مورد نظر را روی میز پهن کنید.

۲- رنگ اکرولیک دلخواه خود را به میزان کافی در پالت بگذارید و آن را با چند قطره آب رقیق کنید.

۴- سپس با استفاده از قلم مو، تمام سطح پارچه را با رنگ اکرولیک پوشانید (سعی کنید این مرحله را با سرعت انجام دهید).

۳- حالا سطح پارچه را به طور یکنواخت، کمی با آب مرطوب کنید.

* پارچه‌های پیشنهادی: تترون، فلامنت، ساتن.

۶- پارچه را بلند کنید و نمک‌های سطح آن را تکان دهید؛ بدین ترتیب پارچه‌ی رنگ‌آمیزی شده‌ای دارید که جذب رنگ در نمک‌ها، نقش‌های زیبایی روی آن به وجود آورده است.

۵- حالا نمک درشت را به صورت نامنظم بر سطح پارچه بپاشید و صبر کنید تا دانه‌های نمک‌ها رنگ‌های اضافی را به خود جذب کند و رنگ سطح پارچه تقریباً خشک شود.

۷- این روش برای تهیّهٔ رومیزی‌های کوچک، کوسن و سرویس‌های آشپزخانه مناسب است.
شما از این روش برای تهیّهٔ چه وسایلی استفاده می‌کنید؟

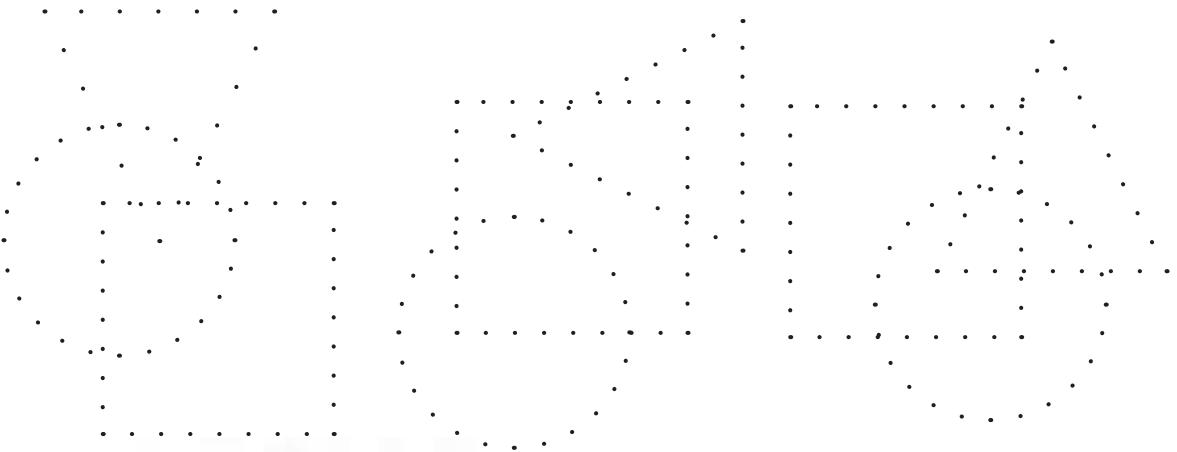

ترکیب سه سطح (مربع - مثلث - دایره)

وسایل و مواد مورد نیاز:

- مدادهای رنگی یا رنگ‌های گواش
- قلم موی نرم
- خط‌کش
- پاک‌کن
- مداد نرم - کاغذ سفید A_4

نقشه‌های زیر را با مداد نرم به هم وصل کنید.

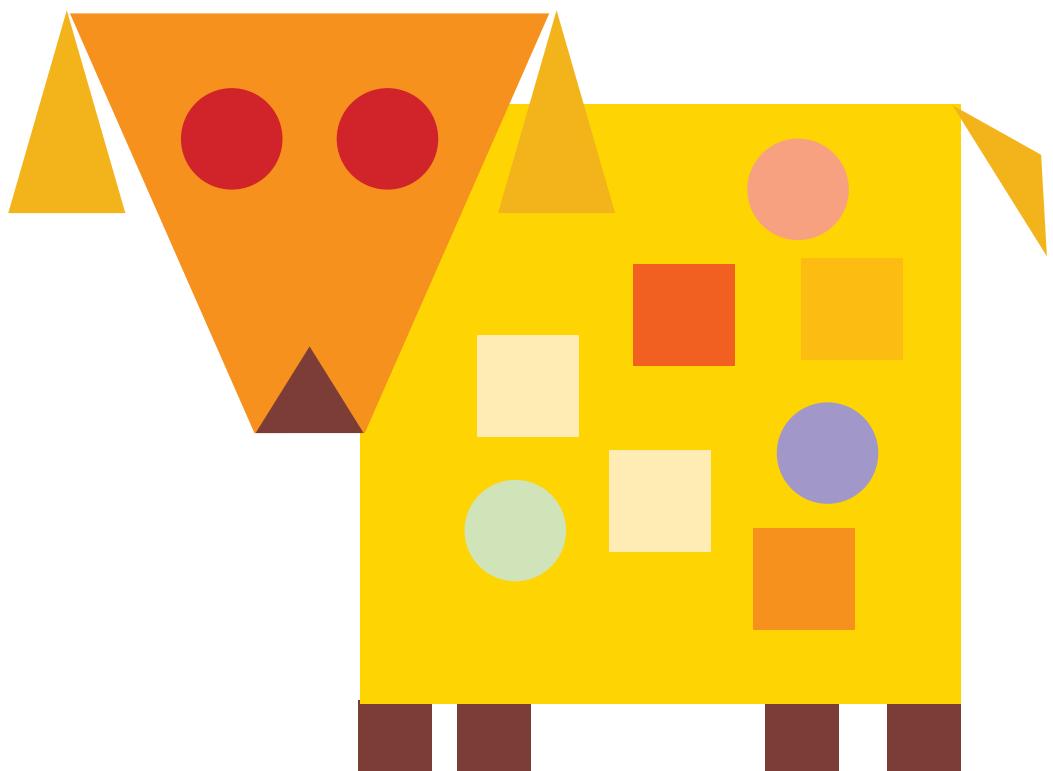
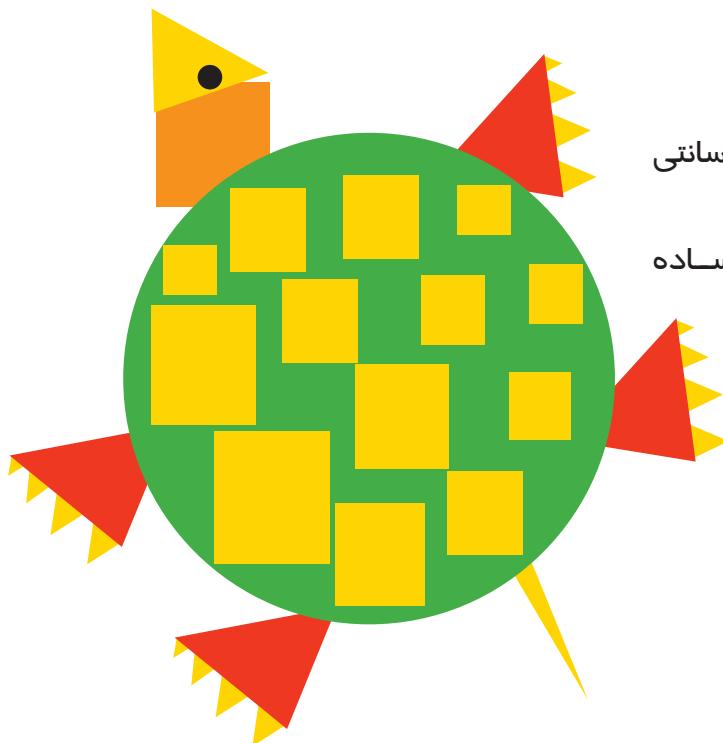
- این شکل از ترکیب سه سطح مثلث، دایره و مربع به وجود آمده است. آیا شما می‌توانید نمونه‌های دیگری بکشید؟

گام به گام انجام دهید:

۱- حالا دو کاغذ A_4 بردارید.

۲- در آنها قادری با ابعاد 17×12 سانتی متر رسم کنید.

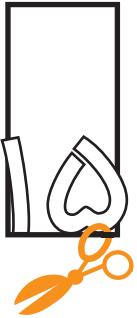
۳- بامثلث، دایره و مربع شکل های ساده بکشید و رنگ کنید.

به نمونه های زیر توجه کنید.

تهیّهٔ ورق تزئینی از چسب چوب

وسایل و مواد مورد نیاز :

- ورق طلق در اندازه‌ی A و یا بزرگ تر
- جوهرهای رنگی یا گواش رنگی
- پودر اکلیل
- مداد
- چسب چوب (با غلظت کافی)

گام به گام انجام دهید :

۱- ورق طلق را روی میز کاملاً صافی قرار دهید؛ به طوری که به هیچ طرف شبنداشته باشد.

۲- چسب چوب را با استفاده از قاشق روی سطح طلق بریزید. این کار را ادامه دهید تا چسب پهن شود و با حاشیه‌ی طلق حدود ۳ سانتی متر فاصله داشته باشد.

۶- حالا می‌توانید پودر اکلیل را بر روی بعضی قسمت‌ها بپاشید.

۷- ۳ تا ۴ روز، کار خود را روی میز مسطحی نگه داری کنید تا کاملاً خشک شود.

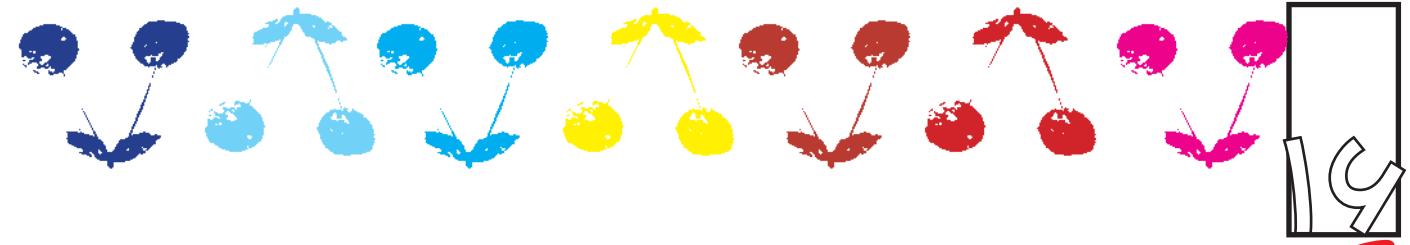
۸- با استفاده از نوک مداد، بسیار آهسته و با حرکات دورانی، چسب را هم بزنید؛ بدین ترتیب رنگ‌های افقی را که در چسب چوب حرکت می‌کند و طرح‌های زیبایی می‌سازد.

۹- این کار را تا زمانی انجام دهید که از شکل به دست آمده احساس رضایت کنید.

۱۰- پس از اطمینان از خشک شدن چسب چوب، می‌توانید آن را به آرامی از طلق جدا کنید.

از ورق تزئینی به دست آمده می‌توان در ساخت انواع کارت تبریک، تابلو، تزئین گلدان و ظروف استفاده کرد.

چاپ روی پارچه رومیزی آشپزخانه

وسایل و مواد مورد نیاز :

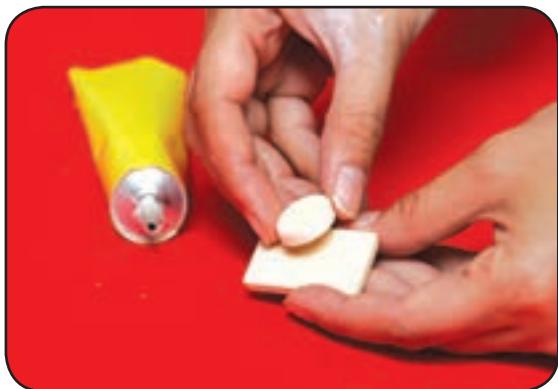

- رنگ‌های اکرولیک
- پارچه‌ی ساده‌ی مناسب برای میز آشپزخانه (به شکل مربع ، مستطیل یا دایره)
- قلم موی آبرنگ
- ۲ عدد پاک‌کن
- پالت تخم مرغی
- چسب مایع
- سمباده
- روزنامه

گام به گام انجام دهید :

۱ - روی پاک‌کن یک دایره به اندازه دلخواه بکشید.
۲ - دایره را با استفاده از چاقو یا قیچی نوک تیز، کاملاً جدا کنید.

۴- دایره‌های آماده شده را با استفاده از چسب مایع، به یک پاک کن دیگر بچسبانید تا پایه‌ی مهر شما را تشکیل دهد.

۵- سطح میز را با روزنامه پوشانید و رومیزی را روی روزنامه قراردهید.

۳- اطراف آن را سمباده بزنید تا کامل‌گرد و صاف شود.

۶- مهر ساخته شده‌ی خود را به رنگ آغشته کنید. سپس مطابق تصویر در فاصله‌های تعیین شده، نقش گیلاس را چاپ بزنید.
تذکر: دقّت کنید که در هنگام کار، پارچه را جایه جا نکنید تا رنگ‌های اضافی زیر پارچه به قسمت‌های دیگر سرایت نکند.

۶- با استفاده از مداد، روی قسمت‌هایی از رومیزی که می‌خواهید نقش بزنید، با فاصله‌های معین علامت بگذارید.

۷- رنگ قرمز درون پالت را با کمی آب رقیق کنید.

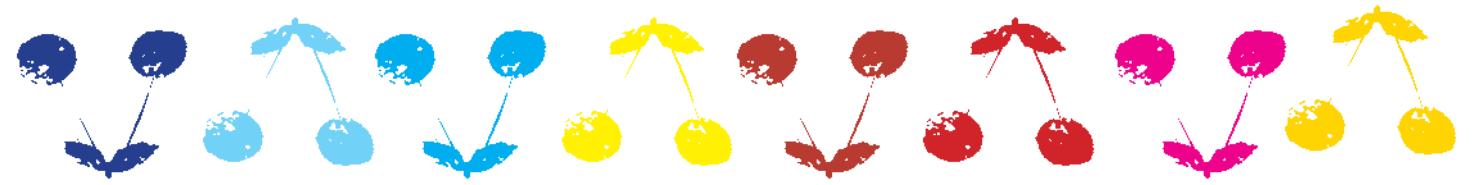

- ۹- رنگ سبز را در پالت بگذارید و آن را با آب به حد لازم رفیق کنید.
- ۱۰- با استفاده از قلم موی آبرنگ برای گیلاس های خود شاخه و برگ بکشید.
- ۱۱- صبر کنید تا رومیزی شما کاملاً خشک شود.

- ۱۲- در پایان، کار خود را با استفاده از اتو حرارت دهید تا رنگ چاپها ثابت شود.

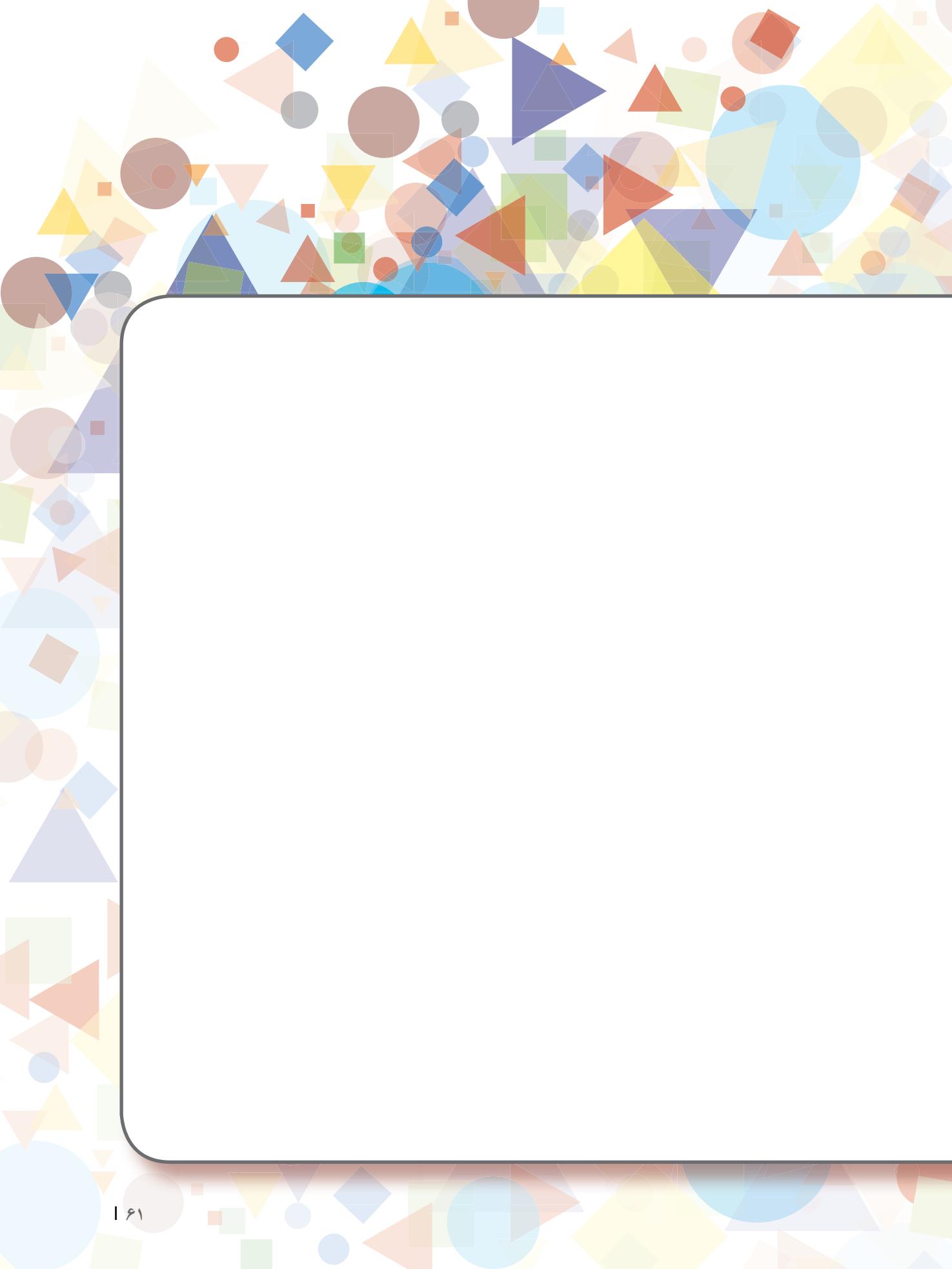

نقاشی با سه سطح (مربع - مثلث - دایره)

با سه سطح « مثلث، دایره، مربع » یک نقاشی دلخواه بکشید که با سه رنگ اصلی « قرمز، زرد، آبی » رنگ آمیزی شده باشد.

ساخت تابلو با روش خراش (۱)

وسایل و مواد مورد نیاز :

- ورق آلومینیوم (فویل) از نوع ضخیم
- گواش مشکی
- طرح منظره‌ی مورد نظر
- کاربن سفید و یا زرد
- مداد
- قلم موی آبرنگ
- شیء نوک تیز (مداد اتوود بدون مغز)

گام به گام انجام دهید :

۱- صفحه‌ی آلومینیوم خود را در اندازه‌ی دلخواه روی میز قراردهید.

۲- گواش مشکی را با چند قطره آب، کمی رقیق کنید.

۳- با استفاده از قلم مو، سطح آلومینیوم را کامل‌با رنگ مشکی پوشانید و صبر کنید تا خشک شود.

۶- حالا می‌توانید با شیء نوک تیز خود به آرامی و با دقّت، خطوط طرح را خراش بدهید. با این روش، رنگ‌های گواش از روی کار برداشته می‌شود و رنگ نقره‌ای آلومنیوم مشخص می‌شود.

۵- طرح موردنظر خود را با استفاده از کاربین سفید به دقّت بر روی آلومنیوم رنگ زده منتقل کنید.

برای اجرای این تابلو از طرح‌ها و نقش‌هایی استفاده کنید که خطوط فراوان و سایه و روشن‌های زیادی داشته باشند تا کار شما هرچه زیباتر به نظر برسد.

اجرای بدون کلام (۳)

**گام به گام انجام دهید:
تمرین اول**

- به دو گروه تقسیم شوید.
- هر گروه برای خود یک سرگروه انتخاب کند.
- گروه اول به همراه سرگروه در انتهای کلاس بایستد.
- سرگروه در نقش یک پیرمرد یا پیرزن و با رعایت حالت راه رفتن و چهره‌ی او، از انتهای کلاس به ابتدای آن بیاید.
- نفر دوم گروه به دنبال سرگروه حرکت کند و همه‌ی حرکات او را با سرعت کند انجام دهد.
- نفر سوم به دنبال نفر دوم حرکت کند و همه‌ی آن حرکات او را با سرعت تند انجام دهد.
- به ترتیب بالا، همه‌ی اعضای گروه، آن حرکات را با سرعت کند و تند انجام دهند

- گروه دوم به همراه سرگروه در ابتدای کلاس بایستد.
- سرگروه در نقش یک دختر یا پسر بچه‌ی بازیگوش و با رعایت حالت راه رفتن و چهره‌ی او، از ابتدای کلاس به انتهای آن بیاید.
- نفر دوم گروه به دنبال سرگروه حرکت کند و همه‌ی حرکات او را با سرعت کند انجام دهد.
- نفر سوم به دنبال نفر دوم حرکت کند و همه‌ی آن حرکات او را با سرعت تند انجام دهد.
- به ترتیب بالا، همه‌ی اعضای گروه، آن حرکات را با سرعت کند و تند انجام دهند.

تمرین دوم

- سرگروه اوّل در نقش پیرمرد یا پیرزن و سرگروه دوم در نقش دختر یا پسربچه‌ی بازیگوش، از دو طرف کلاس حرکت کنند و وقتی به هم رسیدند، شروع به نمایش بازی کنند.
- نفر دوم گروه اوّل با حرکات کند در نقش پیرمرد یا پیرزن و نفر دوم گروه دوم با حرکات تند در نقش دختر یا پسر بچه، از دو طرف کلاس حرکت کنند و وقتی به هم رسیدند، شروع به نمایش بازی کنند.
- نفر سوم گروه اوّل با حرکات تند در نقش پیرمرد یا پیرزن و نفر سوم گروه دوم با حرکات کند در نقش دختر یا پسر بچه، از دو طرف کلاس حرکت کنند و وقتی به هم رسیدند، شروع به نمایش بازی کنند.

این تمرین را با سرعت‌های تند و کند و با انتخاب نقش‌های متفاوت، بارها انجام دهید.

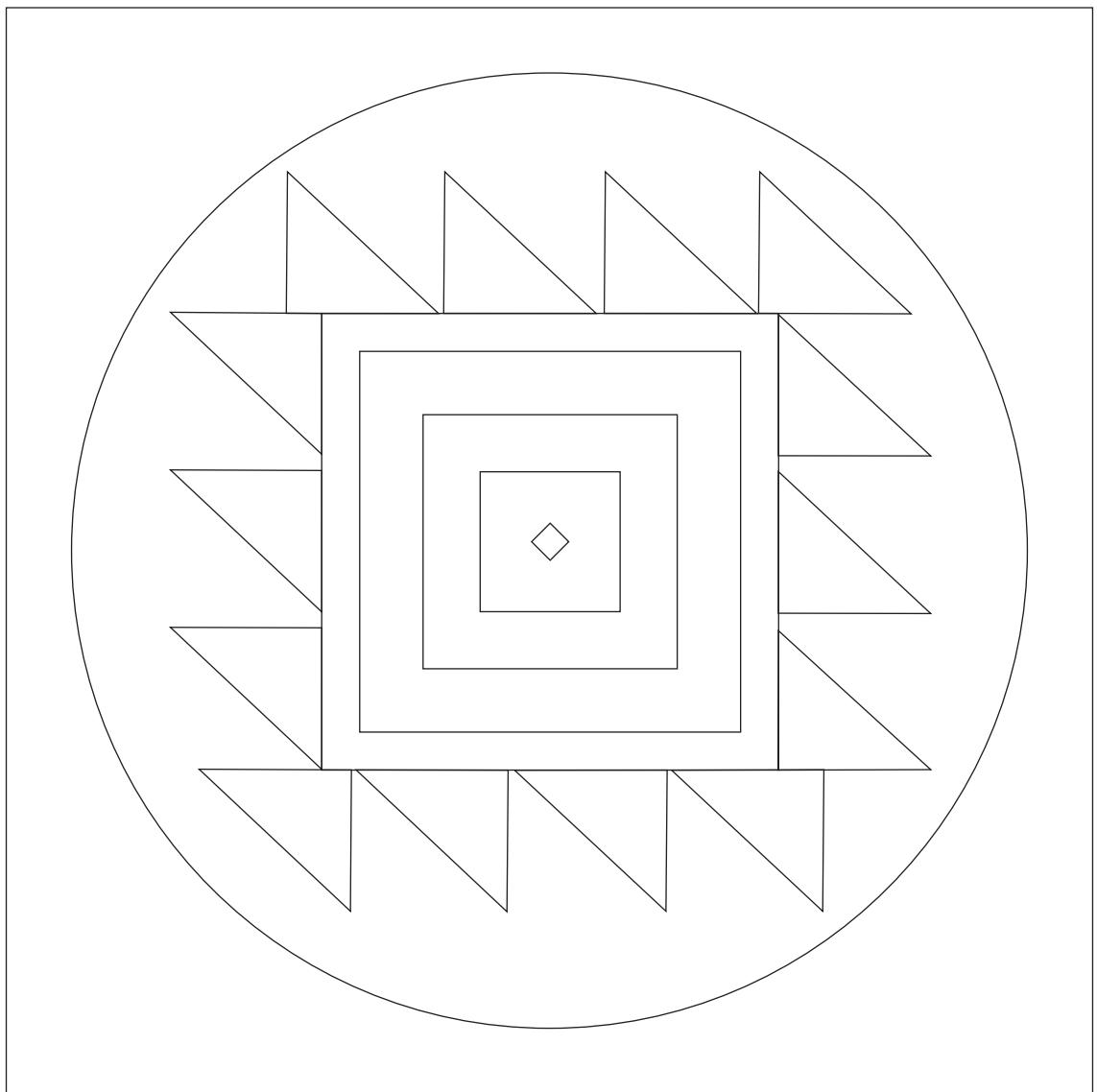
*نمایش بازی‌ها در تمرین دوم، به صورت دلخواه و در زمان کوتاه اجرا شود.

آشنایی با یک نقش سنتی اسلامی - ایرانی

- در شکل زیر به سطحهای مربع ، مثلث و دایره خوب نگاه کنید.
- حالا شکل زیر را کامل کنید و طبق نمونه رنگ بزنید.

به تصویر زیر نگاه کنید و مانند نمونه رنگ کنید.

چسباندن ورق دور گلدان و تزئین آن

وسایل و مواد مورد نیاز :

- مداد
- لیوان یا گلدان استوانه‌ای شکل
- تعدادی مهره پلاستیکی و یا چوبی
- کاموا با رنگ مناسب
- ورق تزئینی تهیّه شده در درس پانزدهم

گام به گام انجام دهید :

۱ - ورق تزئینی تهیّه شده را روی میز قرار دهید.

۲ - می‌توانید اطراف آن را با قیچی صاف کنید و یا از همان شکل نامنظم چسب چوب استفاده کنید.
۳ - چسب چوب جدا شده از طلق به راحتی شکل پذیراست. آن را دور لیوان یا گلدان خود بپیچید و لبه‌هایش را روی هم بیاورید. با کمی مرطوب کردن، لبه‌ها به راحتی بهم می‌چسبند.

- ۵- یک قطعه کاموا متناسب با رنگ ورق تزئینی خود انتخاب کنید و از سوراخ‌های ایجاد شده عبور دهید.
- ۶- از انتهای دو سر کاموا چند مُهره عبور دهید و به شکل پاپیون گره بزنید.

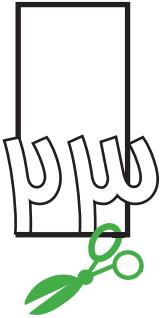

اجرای بدون کلام (۴)

- با توجه به درس نوزدهم، هر نقشی را که دوست دارید انتخاب کنید.
- مشخصات نقش مورد علاقه‌ی خود، (سن، جنس، احساس و ...) را برای اعضای گروه تعریف کنید.
- با کمک مربّی برای نقش مشخص شده یک قصه انتخاب کنید.
- قصه‌ی انتخاب شده را نمایش دهید.

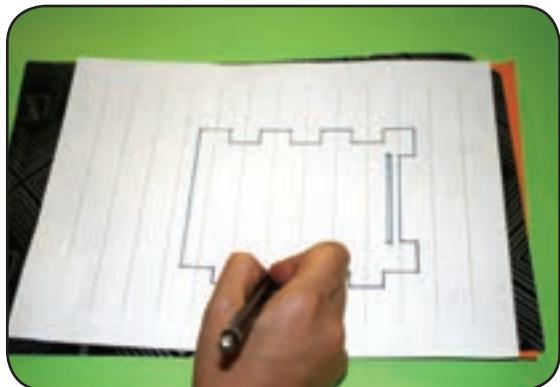
ساخت جامدادی

وسایل و مواد مورد نیاز :

- مقواه ضخیم (مانند مقواه جعبه‌ی کفش، جعبه‌ی شیرینی و...)
- چسب مایع
- خط‌کش
- کاتر (یا قیچی)
- مداد
- کاربن
- الگوی آمده‌ی شماره‌ی ۱ و ۲

گام به گام انجام دهید :

۱- طرح شماره‌ی ۱ و شماره‌ی ۲ را با استفاده از کاربن بر روی مقوا منتقل کنید (طرح شماره‌ی ۱ را چهار بار و طرح شماره‌ی ۲ را یک بار).

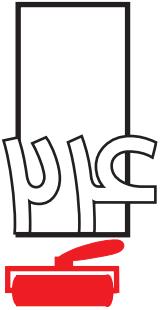

۲- طرح را به دقت از روی مقوا ببرید.
تذکر: طرح شماره‌ی ۱ چهار طرف دیواره‌ی جامدادی را می‌سازد و طرح شماره‌ی ۲ کف جامدادی است.

۳- حال با توجه به شکل، قطعات را به یکدیگر متصل کنید و محل اتصال را با چسب مایع محکم کنید.

جا مدادی مقوایی را می توانید به
دلخواه تزئین کنید.

ساخت تابلو با روش خراش دادن (۲)

وسایل و مواد مورد نیاز :

- ورق مس یا آلومینیوم
- گواش نقره‌ای و طلایی
- گواش مشکی
- کاربن سفید و یا زرد
- مداد
- قلمموی آب رنگ
- شیء نوک تیز

گام به گام انجام دهید :

- ۱- ورق مس* را روی میز قرار دهید.
- ۲- با استفاده از قلم مو، سطح کار را به طور نامنظم و به دلخواه با رنگ‌های نقره‌ای و طلایی پیوشناید.

۳- با استفاده از قلم مو تمام سطح صفحه‌ی خود را با رنگ گواش مشکی پیوشناید. دقّت کنید که رنگ مشکی همه‌ی قسمت‌های را پیوشناند.

۴- بعضی از قسمت‌های مس را رنگ نخورده باقی بگذارید، به این ترتیب صفحه‌ای با رنگ‌های مسی، نقره‌ای و طلایی خواهد داشت. صبر کنید تا رنگ‌ها کاملاً خشک شوند.

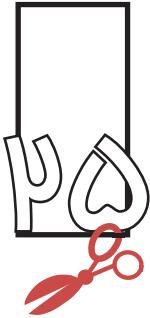
* ورق مس به ضخامت مشابه آلومینیوم فویل در فروشگاه‌های لوازم قنادی یا رنگ و ابزار فروشی فروخته می‌شود.

۵- پس از آن که رنگ مشکی کاملاً خشک شد، طرح خود را با استفاده از کاربن سفید بر روی صفحه منتقل کنید.
تذکر : برای این کارمی توانید از طرح های خراش داده شده نمایان شود. ارائه شده و یا هر طرح دلخواه دیگری استفاده کنید.

این تابلو حتی بدون قاب هم می تواند زینت بخش منزل شما باشد.

حجم سازی با روش فتیله‌ای ساخت گلدان

وسایل و مواد مورد نیاز :

- گل مجسمه سازی
- ظرف آب
- چوب بستنی
- سینی صاف
- لیوان

گام به گام انجام دهید :

- ۱- سینی صافی را روی میز قرار دهید.
- ۲- تکه‌ای از گل مجسمه سازی را بردارید و با دست، خوب ورز دهید.

۳- مقداری دیگر از گل را بردارید و روی صفحه‌ی چوبی و یا میز قرار دهید. با کف دست‌ها آن را به طرف جلو و عقب بغلتانید تا به صورت فتیله‌ای با قطر یکنواخت درآید.

۴- گلوله‌ای از گل ورز داده شده را بردارید و برای ساخت قاعده‌ی کف گلدان، آن را بر روی سینی، به ضخامت ۱ سانتی متر باز کنید و با دهانه‌ی لیوان قالب بزنید.

۶- پس از پایان کار می‌توانید دیواره‌ی
داخلی و خارجی را با دست یا ابزاری مثل چوب
بستنی و کمی آب، صاف و یکنواخت کنید.
۷- اگر کار در یک جلسه تمام نشد،
می‌توانید روی آن را با پلاستیک پوشانید
تا خشک نشود و پس از کامل شدن گلدان،
بگذارید تا کاملاً خشک شود.

۵- سپس فتیله را روی محیط دایره قرار
دهید و با فشار دست یا ابزار دیگر، آن
را به قاعده‌ی ظرف خود بچسبانید. با
تکرار این کار و قراردادن فتیله‌های دیگر
بر روی هم می‌توانید دیواره‌ی گلدان
خود را بسازید. پس از قراردادن هر فتیله،
فرصت دهید تا گل آن مقداری از رطوبت
خود را از دست بدهد؛ تا حدی که بتواند
وزن فتیله‌ی بعدی را تحمل کند.

دانش آموز عزیز :

اگر گل مجسمه سازی آماده نداشتید، می توانید با شیوه‌ی زیر، خودتان گل را بسازید.

خاک رس کوبیده شده را از الک ریز رد می کنیم تا پودری ریز و بدون ناخالصی به دست آید. سپس آن را به ارتفاع ۵ سانتی‌متر در ظرفی پلاستیکی با دهانه‌ی گشاد می‌ریزیم و آن قدر آب اضافه می‌کنیم تا کاملاً خیس شود. مجدداً لایه‌ای خاک اضافه می‌کنیم.

روی آن را با پلاستیک می‌پوشانیم و چند روز رها می‌کنیم تا رطوبت به طور یکنواخت به همه‌ی قسمت‌ها برسد. حالا گلی داریم که شُل و چسبنده است و برای کار مناسب نیست.

برای تنظیم رطوبت گل خود، به نحوی که به دست نجسبد و فرم بگیرد، باید آن را روی صفحه‌ی گچی یا چوبی بربیزیم و صیرکنیم تا رطوبت اضافی آن گرفته شود؛ به طوری که بتوانیم آن را از صفحه گچی جدا کنیم. سپس شروع می‌کنیم به ورزدادن.

ورز دادن گل را آن قدر ادامه می‌دهیم تا رطوبت و بافت گل کاملاً یک‌دست و حباب‌های آن خارج شود. گل آماده را با نایلون می‌پوشانیم تا خشک نشود.

نقاشی آزاد

حالا با استفاده از ابزار دلخواه خود (مثل گواش یا مداد رنگی و...) موضوعی را که دوست دارید، نقاشی کنید.

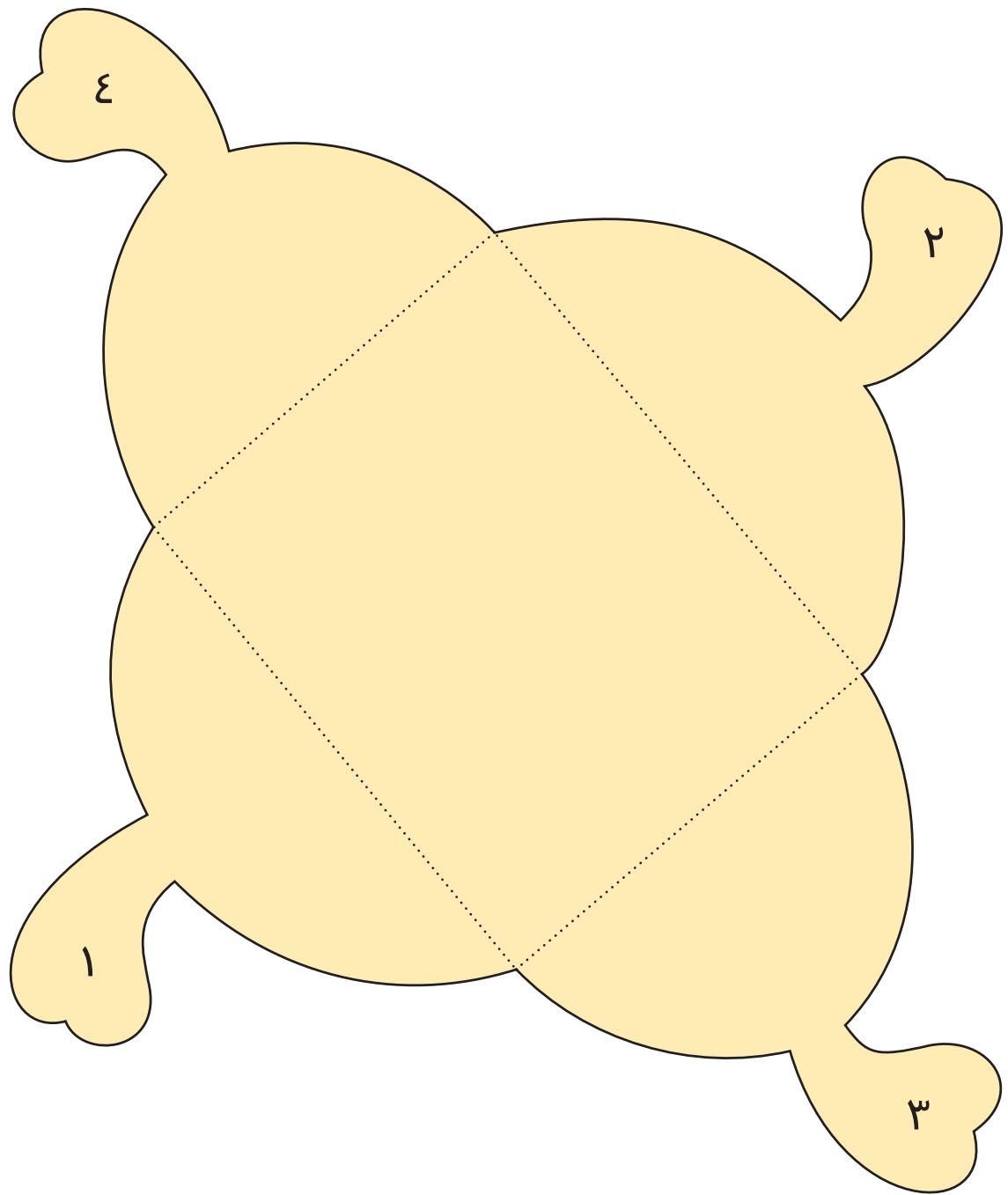

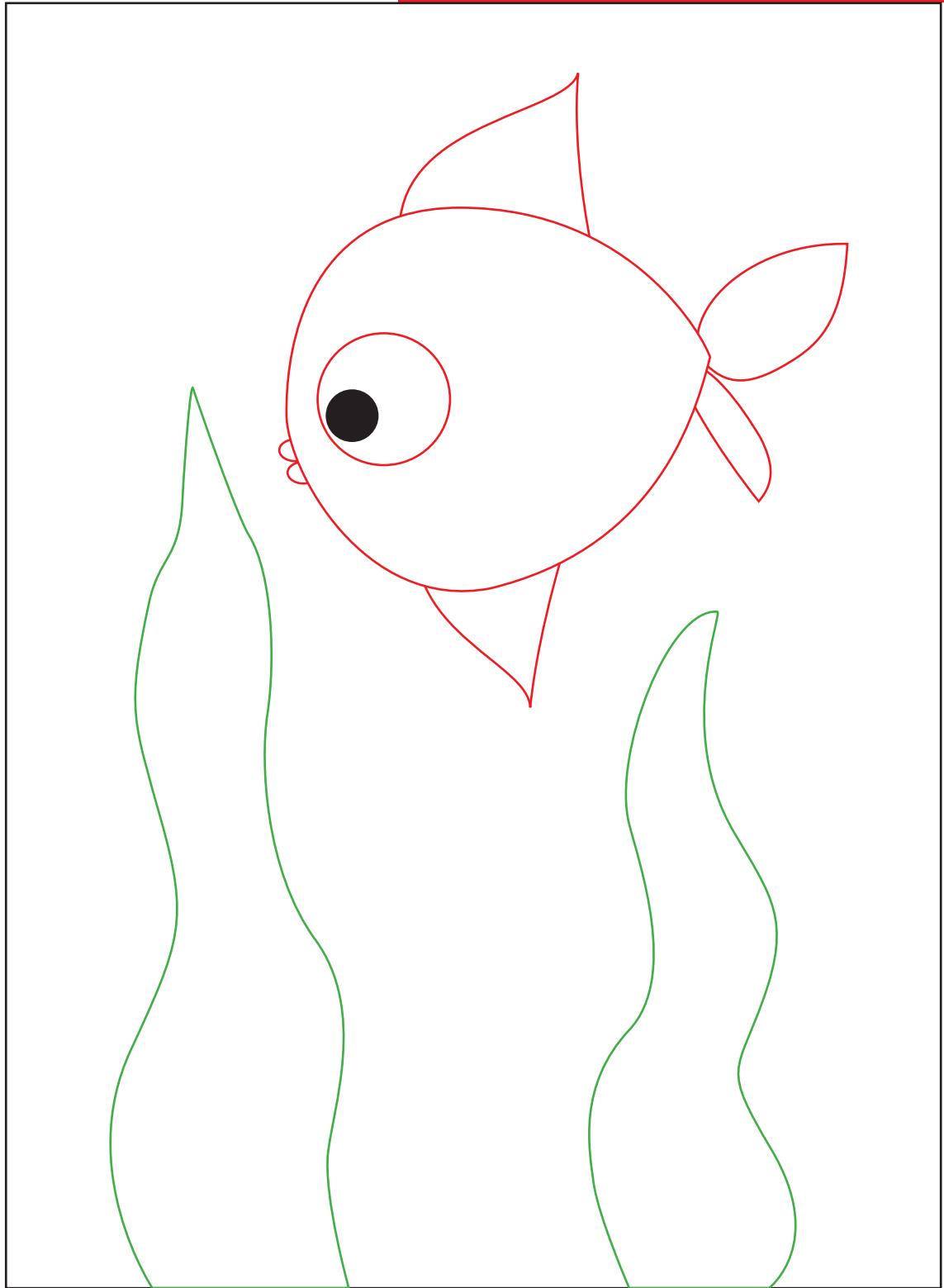
الگوها

درس ۲

درس ۴

درس ۳

